

ek

ZZAD

EOLO

ba, hónaljja

nasználjon.

árban és drogériában,

A bizonyítékok

an Casimir ügyvéd

ez kijelenti, hogy

szasz latolgatás után

alól azzal a megállá

ő tette a javaslatot

ok azt komolyan vet

szí ezt a levelet, majd

beszél a másik két le

is. Elmondja, hogy

Zeletzky ügyében be

re valami diszpozíció

ok kijelenti, nem tör

intézkedés és a korre

rens volt a hadbíró

skoda-ügyben. Felvilá

g vizsgálat felfüggesz

ra, hogy ez első és a

nem határozta el ma

kedésre, nehogy dip

okozzon.

érdekes tanúvallomás

ezredes vezetik be.

letétét, ő azonban

tagjait, hogy ők le

ulát.

őnre — feleli Valer

est.

ogialkodik a vázasztó

eknek szenzációja a

ja, hogy a parlament

is korrupcióból, fan

leteli Maniut, azután

l beszél Vintila Bra

dejéből, 1916-ból, Ca

felkért Vasilescut,

majd vita keletkezik.

apításra jut, hogy a

kezdte meg vallomá

mást neki, hogy nem

annak, amit mondani

engyel kereskedelmi

ól jelentik: Az ipar

stériumban ma alfa

ggal kötött kereske

us 1—december 31-

ény megállapítja a

yek két periódusra

ustól októberig Ro

bárány- és jubort,

sporálha 78 millió

harmadban 32 mil

ot, kölest, ököst, al

szőlőt, diót és bort

ágba, míg egy glo

mát, fokhagymát,

urót, veteménykon

ümölcsöt vihet ki.

ört, gyapjuszálakat,

akát, kokszot, szon

e Románia.

EDO

ujabb regénye.

zatelepítése. — Egy

lete és halála. —

sidóság fellegvára.

nyvpc szenzációja

: 100 lej. Megren

nyvosztalva utján.

k kerestetnek.

EDO

v. és Lepkésé 10.

Baron L. Pop 10.

177.

rat

Posta
 Szerkesztőség
 és kiadóhiva-
 tel: Cluj, Str.
 Baron L. Pop
 16. Telefon: 3-77. Előfizetési árak:
 Havonta 110, negyedévre 320, fél-
 évre 600, egészévre 1200 lei. Kint
 földre: Havonta 2, negyedévre 6,
 félévre 12, egészévre 24
 délesek díjazás sz. 2., I. em.
KELET az erdő
 csidóság egyetlen
 keink utánnomását
 rás megjelölésével engedélyeztük.

KELET

BUDAPEST

POLITIKAI NAPILAP

Bérmertetlen
 leveleket nem
 fogadunk el.
 Kéziratok
 megőrzését és visszaküldését nem
 vállaljuk. Szerkesztő dr. Maros
 Ernő, Felelős szerkesztő János
 Ferenc, Bukaresti szerkesztő Má-
 szegi Ernő, Str. Matei Milin 2.

Ára 3 lej

Kedd, 1934 július 17.

5694. ÉV
 AB 5.

XVII. ÉVF.
 157. SZÁM.

Skoda-csepiz

Füzetes rémregények izgalma feszül a Skoda-affér legújabb részleteiben. Amikor a parlament vizsgálóbizottság kiküldését határozta el, nem is tudta talán, hogy milyen mélyen bele kell nyulnia abba a bizonyos dologba, amit úgy neveznek, hogy közéleti erkölcsök.

Az újabb lapjainak kétségkívül Uica tábornok vallomása indította el.

A volt hadügyminiszter azt állította a bizottság előtt, — nemes pátozzal, hogy Seletzky szabaddalrahelyezését egy igen befolyásos politikai személyiség 20 millió lejt ajánlott fel neki. Azonnal becsületeszavát is adta, hogy ennek a nevének fogja elárulni, mert esküje köti.

A közvélemény feszült izgalommal fogadta a vallomást: a lapok követelték, a katonai becsület nevében, hogy Uica preceizrozza vallomását.

Öt nap múlva Uica levélben közli a bizottsággal, hogy az ominózus személy Marin Seinescu ezredes.

Újabb felvilágosítás a közvéleményben. Seinescu legfeljebb harmadrangú „személyiség” a román politikában, a Maniu-kormány alatt nemzeti parasztpárti, Jorga alatt jorgista, ennek bukása után georgista. Uica tábornok adott szava ellenére megcsinálja a leleplezést. A leleplezett a tábornok egyik legjobb barátjával azonos.

Azután kiderül, hogy a tábornok a jóbarátot, miután meg akarta vesztegetni, tartalékos alezredesből ezredessé léptette elő, egészen kivételes módon. Kiderül, hogy a Seinescu és Uica napokon keresztül tárgyaltak egymással arról, hogy egy harmadik személy, egy strohmann vállalja magára Uica tábornok vadját. Egy tartalékos őrnagy, aki becsületet, miután „nem volt eddig elítélve becsületbevégő ügyekből kifolyólag”.

Hogy Tatarescu ezredes, Uica kabinet-főnöke különböző fenyegetésekkel akar a Skoda vezérigazgatójától kompromittáló adatokat kicsikarni nemzeti parasztpárti politikuskokra, csak egyik mellékes részlete ennek a rémdrámának.

A toll szabadsága nem ér odáig, hogy megrajzolja a vallomásokból kidomborodó erkölcsi profilokat és kommentálja magas méltóságot viselő személyek ténykedését.

De talán felesleges is.

A kommentárok önmaguktól adódnak.

Általános sztrájk Sanfranciskóban

Amerikában megrázó események játszódnak le.

A hatalmas ország nyugati részeinek legnagyobb városában, Sanfranciskóban, az ipari munkások általános sztrájkot proklamáltak, amely már első napi kifejésében is óriási arányokat ölt. Ezzel egy időben Birminghamban is általános sztrájkot proklamáltak a munkások.

Hasonló szociális megnyilatkozásoknak Európában nincs olyan messze kiható jelentőségük, mint Amerikában. Amerika ugyanis egészen napjainkig alig ismerte a munkásmozgalmat és fejlődésének történelmében alig-alig van példa a sanfranciskóihoz hasonló tömegmozdulásokra.

Az amerikai kapitalizmus, hosszú prosperitása idején, az európai viszonyokhoz mérten rendkívül magas munkabérekhez jutott munkásainak és a belső piacainak szinte határtalan nagysága megövtá Amerikát attól, hogy belső társadalmi strukturáját földregésszerű morajlások nyugtalanítsák.

Az 1930-ik év óta tartó hatalmas válság azonban Amerikában is gyökeres változásokhoz hozott létre. A négy év óta tartó válságban az eladdig forradalmának egyáltalában nem mondható munkástömegek radikálizálódtak. Ez a radikálizálódás Roosevelt jóindulatú és erőfeszítésekkel teji kormányzása óta nemhogy csökkent volna, hanem még növekedett.

Lengyelország nem írja alá a keleti Locarnora vonatkozó egyezményt

Barthou orosz katonai szövetséggel fenyegette meg Lengyelországot. A francia külügyminiszter bayonnei beszédében azt hangoztatta, hogy a keleti regionális paktumok új korszakot nyitnak a leszerelési problémában

Párizs, július 16. Barthou Bayonneban beszédet mondott, hangsúlyozva, hogy a regionális paktumok új korszakot nyitnak a leszerelési problémában is.

Ezzel kapcsolatban a Le Temps vezércikkét ír a regionális szerződésekéről. Hangsúlyozza, hogy Németországnak semmi kifogása nem lehet a szerződések formája ellen, amelyek teljes kölcsönösséget biztosítanak és az összes aláírók biztonságát garantálják.

London, július 16. A Daily Herald szerint lengyel hivatalos részről közölték Barthouval, hogy Lengyelország fenn fogja tartani akciószabadságát s nem írja alá a keleti Locarnót. A francia külügyminiszter rendkívül idegesen vette tudomásul a bejelentést s megfenyegette ez esetre Lengyelországot diplomáciai, pénzügyi és katonai segítségnyújtásának megvonásával s a szövettel kötendő katonai egyez-

mény tervével.

Több zürichi lap szerint Lengyelország azért nem írja alá a keleti Locarnót, mert attól tart, hogy keleti háboru esetén az 1914-es Belgium sorsára jutna s területe semlegessége esetén sem mentesül a háborus pusztításoktól.

Lengyelország magatartása miatt a párizsi Oeuvre támadást intéz a hivatalos lengyel külpolitika ellen. Hébáztatja a kormányt a Barthounak közvetített üzenet miatt s felelmejt, hogy a francia külügyminiszternek már Prágában, Bukarestben és Belgiumban is lengyel ellenakciókkal kellett megküzdenie.

Zürich, július 16. A Neue Züricher Zeitung szerint Litvinov orosz külügyi népbizos utasította londoni, párizsi és római szovjetkötveteket, hogy kezdjenek diplomáciai előkészítő tárgyalásokat a hatalmak kormányaiival a keleti Locarno ügyében.

Szocialisták és kommunisták véres tüntetést rendeztek egy Bécs melletti erdőben

Három halottja van a tüntetésnek. Stájerországban felrobbantották a magasfeszültségű villamosvezetékét

Bécs, július 16. Az Amtliche Nachrichtenstelle hivatalosan jelenti:

Kommunista elemek és a volt szocialdemokrata párt radikális irányú tagjai különböző tüntetéseket rendeztek vasárnap az 1927. évi zavargások évfordulója alkalmából. Ama kísérletek, hogy e tüntetéseket zárt terebben tartásuk meg, meghiusultak. Emiatt többszáz kommunista és a feloszlatott Schutzbund-szervezet volt tagjai gyűlést akartak tartani a Bécs melletti Kältenleutgeben egyik erdejében. Itt ígztak beszédet hangoztattak el és egy pendőrbizost, aki szétoszlásra szólította fel őket, sulyosan megsebesítettek. A rendőrség emberei szorongatott helyzetükben fegyverüket használták és 2 tüntetőt agyonlőtek, egyet pedig sulyosan megsebesítettek. Rendőrök és

csendőrök vették üldözöbe a tüntetőket akik az erdőben szétszóródtak. Egyik vezetőjüket rögtön letartóztatták. Az ülés összehívóinak nevét a rendőrség ismeri és elrendelte körözésüket.

Egyidejű jelentés szerint Stájerországban, Gratkornban robbanás megzongálta a magasfeszültségű villamosvezetékét, amely Stájerországot, Felső-és Alsó-Ausztriát ellátta villamosárammal. Gráz 20 percig, Bécs félórát sötétségben maradt.

Bécsi politikai körök szerint Starhemberg holnap találkozni fog Suvich bolasz külügyi államtitkarral. Dollfuss július 29-én utazik Olaszországba.

Római jelentés szerint Dollfuss neje és gyermekei Anconába érkeztek, ahol Mussolini felesége fogadta őket.

Sanfranciskó egyike az USA legnagyobb ipari városainak, amelynek jelentősége, tekintettel arra, hogy a Csendes-óceán legnagyobb amerikai kikötővárosa, a New Yorkéval vetekedik.

Mint emittük, a prosperitá idejében Amerika nem ismerte a társadalmi konvulziókat, szociális mozgalmat alig volt, mert az ipari munkásság jól keresett, a lakosság túlnyomó többségét tevő farmerek pedig magas áron tudták eladni terményeiket.

A sanfranciskói általános sztrájk tehát csupán szimptoma, amelynek mélyenfekvő gazdasági és szociális okai vannak — és amelyeket csodálatosképpen Jack London, a Sanfranciskóban született nagy amerikai író, már három évtizeddel ez-

előtt megjósolt „Vaspata” című, prófétai erejű regényében.

Az amerikai események veszélyeztetik Roosevelt és társainak szimpatikus akarsait, az kétségtelen.

Mégis biznunk kell abban, hogy a szociális érzéssel és gondolkozásmóddal telt amerikai elnökek sikerülne s egyidejűleg a munkásságot is arra a belátásra juttatni, hogy békésebb eszközökkel is elérhetőek céljukat: a kenyert és az emberibb életfeltételeket.

VILÁG TÖKRÉ

Amerikai-japán háboru — 1936-ban

Kyosuke Foku-Naga japán tengerész tiszt feltűnést keltő kulcsregényt írt, amelyben Japán és az Egyesült Államok jövőnd tengeri háborújával foglalkozik. A könyvet az Egyesült Államok területéről kitiltották, de a váhatóságok szigorú intézkedései ellenére is sok példányban eljutott Amerikába, ahol érthetően nagy feltűnést keltett.

A szenzációs kulcsregény rövid tartalma a következő: 1936-ban kítör a háboru Japán és az Egyesült Államok között. A háboru követlen oka, hogy Sanghái s Hankau között a Vu Sung erődöknél egy japán torpedóromboló kapitánya, Maki sorhajóhadnagy megtorpedóztatja a „Houston” amerikai zászlóshajót amely elsüllyed. A „Houston” zászlóshajó a kínai amerikai flotta egyik egysége volt és pusztulásával négyszáz tengerész is a tengersírbn lelta halálát. A zászlóhajó megtorpedó zása háborut idéz elő a két állam között. Japán ugyan teljesíti az Egyesült Államoknak azt a követelését hogy Maki tengerésztisztet a legszigorubbán megbüntessék s a haditörvénszék halálra is ítéli a fiatal tengerésztisztet, az ítélet végrehajtásával megbízott katonák azonban háromszor mellé lönek és a tengerésztiszt élejtbenmarad. A japán tiszt a haditörvénszék előtt tett azzal indokolta meg hogy Japánt az 1935. évi flottakonferencián sulyos hátrányos helyzetbe juttatták s a konferencia félbeszakítása óta az Egyesült Államok hatalmas, öt évre szóló négy-milliárd dolláros flottaépítési program végrehajtásába kezdett. Ezért ugy látta, hogy Japánnak már most meg kell kezdenie a háborut.

A regény ezután már a háborut írja le. A háboru kitörése után az amerikai flottánál szolgáló négerek zendülés törnek ki. A lázadók a Panama-csatornát használhatatlanná teszik és az Oklahoma amerikai zászlóshajót levegőbe röpitik. Ez alkalommal több-ezer ember életét veszíti. Ugyanakkor Sanfranciskóban a japánok megsemmisítik a „Macon” óriásléghajót, mely szintén az amerikai haditengerészet szolgálatában áll. A háboru tulajdonképpen akkor kezdődik amikor az amerikai flotta megkezdí Manazuri japán kikötő lövetését. Amerika részről több, távolból irányított tengeraltjárója bombázza a kikötőt. A bombázás közben kisiklik egy vonat, amelyen a Manilla számára kijelölt japán vezér kar utazik. Az amerikai flotta közben megérkezik a Hawaiszigeteken lévő Pearl-Harbour kikötő operációs bázisra, amely ellen a japán tengeraltjárók eredménytelen támadásokat intéznek.

A Hawaiszigetektől 800 mérföldnyire fejlődik ki a nagy tengeri ütközet a világ legnagyobb tengeri csatája a japán és az amerikai flotta között és ez természetesen a japánok teljes győzelmével végződik. A nagy győzelmet a regény írja elsősorban a japán légi erők fölényének tudja be. A japán tengeri erő zöme Nagano admirális vezetés alatt nyugati irányból tör előre, míg az amerikai előraj délnyugatról, a Marshall-szigetek irányából közeledik. Az első ütközetnél a támadásba bedobott nyole japán csatahajó közül hat elsüllyedt ugyan, ugyanakkor azonban elsüllyedt két amerikai csatahajó és

két amerikai repülőgép-anyaahajó is. Az útközvetet kiegészíti az ellenséges légitámadások megütözése, szötyven ja pán repülőgéppel szemben 126 amerikai repülőgép-anyaahajó folytatja a harcot a levegőben s a japánok légi fölényüket annak köszönhetik, hogy a két elsilylyesztett amerikai repülőgép-anyaahajón huszonöt repülőgép is tönkrement. A légitámadások dönti el a ten gerj esata sorsát. A japánoknak sikerült az amerikaiak még néhány repülőgép-anyaahajóját a rajta levő gépekkel elsilylyeszteni, úgy, hogy az útközvet végén már csak japán repülőgépek vannak a levegőben, amelyek gázbombákkal ködbe burkolják a tengert s ezzel elérjük hogy az amerikaiaknak nincsenek célpontjaik. A japán repülőgépek

tonos bombázással egymásután sorra teszik használhatatlanná az amerikai csatahajókat. Az amerikai flotta végül is kénytelen a japán admirális felhívására megadni magát s a japánok az elfogott 117 amerikai hajót, amelyekre közben kitérték a fehér zászlót, Tókijóba kísérik. Hawai a japánok birtokába kerül.

A japán tengerésziszt kulcsregénynek most különösen nagy az aktualitása, mert megkezdtek már az 1935. évi flottakonferencia előkészítését. Japán tengeri haderejének, főleg azonban légi flottájának nagyfokú erősítése, sőt megkészeztetésére törekszik, míg az Egyesült Államok természetesen színtlen nem akarják hátramaradni a flotta fegyverkezés terén.

máramarosi fának. Ez a kedvezmény annál inkább is jogosult, mert a megye inséges területe és a felsőbb fórumok részéről, mint ilyen, megkülönböztetett elbírálásban részesül. Precedensül szolgálhat a mócvidek, mely ugyancsak inséges terület és mint ilyen 50 százalékos kedvezményt kap a mócvideken termelt vasúti szállításiánál.

2. A magyarországi kvóta felosztásánál vegyük figyelembe azt a körülményt, hogy a máramarosi fának ez az egyetlen piaca és a magántermelők évi 800 vagonos kvótáját legalább a kétszeresére emeljék fel.

3. A galaczi kikötőbe irányított fának speciális fuvartarifát dolgozzon ki a CFR Szabadítsa fel Máramaros számára a tengert mert csak ezen az úton lendülhet fel

a máramarosi fatermelés és csak ez a változás hozhat friss vérfkeringést a szecensőtlen megyének gazdasági életébe.

Amíg a szem ellát, mérföldekre és napi járásnyira hatalmas fenyőerdők borítják a vidéket. Ezek a hatalmas fenyőerdők jelentik a máramarosi ember kenyerét. Ugy tünk, mintha a természet is gondoskodott volna róla, hogy a máramarosi fatermelés racionális alapokon pihenjen. S ha mégsem olyan racionálisak azok az alapok és a máramarosi embernek mégis baja van a mindennapi kenyérrel, annak nem a természete, hanem a CAPS nevű intézmény az oka.

De erről majd — legközelebb.

Schön Dezső

A máramarosi fa tragédiája

Viseul de Sus-Felsővísi, július 16. (Az Új Kelet tud.) Ugy tünk, mintha a természet is gondoskodott volna róla, hogy a máramarosi fatermelés racionális alapokon pihenjen. Fenyőóriásokkal borította be a hegyeket, a hegyek tövében megrajzolta a Tisza medrét és meghuzta ezt a rakoncátlan vonalat a széles magyar rónákig, ahol a máramarosi fenyő természetes piacra talál.

Évszázadokkal ezelőtt termelték már ezeket az erdőket. Igaz, csak annyi fát termeltek, amennyi a só tutajozásához volt elegendő. Ma azonban dűledeznek a sóbányák tárnái és kizárólag a fenyő jelent a máramarosi ember mindennapi kenyerét.

Amíg a szem ellát, mérföldekre és napi járásnyira hatalmas fenyőerdők borítják a vidéket. Községi erdők, egyházi erdők, magánerdők, közbirtokossági erdők és kincsári erdők. Itt vagyunk Felsővísi, a fenyő birodalmában. Itt van a máramarosi fakereskedelem központja és helyzének kulcsa.

Nem lesz érdektelen megnézni, mi képezi a máramarosi fatermelés problémáját.

és hosszú időre megbénította a tutajozást. Ehhez járult még az általános válság, mely világi piaci viszonylatokban lemorzsolta a fátrakt. Akinek volt anyaga, csak ráfizetéssel bír tudni rajta és tönkrement. Megállott a munka a máramarosi főrészeknél és ennek következményeképpen itt is, ott is felütötte fejét a szociális nyugtalanság. Ennek a nyugtalanságnak egyik mellékhatása volt az a mozgalom, melyet szélsőséges körök szítottak és amely az 1930-as szomorú emlékeztető borsaj eseményekben kulminált.

Azóta a fapiacra valamennyire normalizálódtak a viszonyok. Mésékelt és a mai lehetőségekhez mért haszon mellett rentabilis a fatermelés. Máramaros számára azonban még lényegesebb változásokat hoztak az utóbbi esztendő. Az állam ugyanis kitért a Vasérben egy harminc kilométeres iparvasutat, amely a legnagyobb erdőkomplexumok felszabadítását eredményezte. A visósi erdők nem szorulnak ma tutajozásra és függetlenül az időjárás szeszélyeitől termelhetnek és szállíthatnak. A máramarosi fűrészek azonban mégis csak redukált üzemművel dolgoznak és kapacitásuknak alig negyven százalékát termelik. Ennek egyik oka, hogy a közbirtokossági erdők még mindig per alatt állanak, továbbá a CAPS politika és a piac kérdése.

A diktatura-ellenes kampány jegyében zajlottak le a vasárnapi nagygyűlések

A kormánypart Botosaniban, a nemzeti parasztpárt Kisenevben és Galacsn hirdette meg a harcot a szélsőségesek ellen

Botosani, július 16. Az Eminescu-színház termében tegnap gyűlést tartott a liberális párt, amelyen a résztvevők Iamadi és Manolescu miniszterek, valamint a moldovai parlamenti tagok és a szabadvéleményűek csoportjának képviselői és szenátorai. Manolescu alminiszter beszédében hangsúlyozta, hogy Botosaniba jövetelének célja, megadni a jelt a harcra mindazon vakmerők ellen, akik meg akarják változtatni a román politika normális rendjét és be akarják vezetni a diktatúrát. Iamadi kijelentette, hogy a liberális párt erőteljes harcot indít az összes román vonalakon az anarchia mozgalmának kiirtására, amely fel akarja dúlni az országot. O harcol egy valódi, a nép által fenntartott demokráciáért is. Birálja azokat, kik az alkotmányt akarják hatályon kívül helyezni. Hangsúlyozta, hogy a mi generációnk esküt tesz, hogy meg fogja védeni a demokráciát az ország jelenlegi társadalmi rendjének fenntartása érdekében.

a nemzeti parasztpárt, amelyen Mihailache is résztvevett. Beszarábia képviselőinek első felszólalásai után Mihailache veszi át a szót és miután válaszul megjegyzésekre, kijelenti, hogy a nemzeti parasztpárt a méltóságára és azt akarja, hogy kebelében a becsület uralkodjék és a vezetőknek legyen tekintélyük, a becsület uralmát be fogom vezetni a pártba és e cél érdekében nem fogok ismerni jóbarátot és nem fogok kimélni senkit. Hangsúlyozta, hogy a parasztság képezi az ország alapját és ennek helyzetétől függ a többi társadalmi osztály helyzete is. A parasztságot fel kell világosítani, mert sok baj forrása származik a falvak sötétségéből.

Mihailache beszarábiai programbeszéde

Kisenev, július 16. Az Express-teremben tegnap tartotta kongresszusát

Galacsn Lupu beszélt a diktatura ellen

Galac, július 16. Tegnap délelőtti nemzeti parasztpárt Covurlui megye szervezete kongresszust tartott dr. Lupu elnökletével. Lupu beszédében hangsúlyozta a fuzió fontosságát, majd gyakorlati és általános érdekű törvényeket sürgetett. A gyermek és tömegnevelésben radikális változást kíván. Hevesen tiltakozik a diktatura gondolata ellen.

Magyarország: a máramarosi fa kényszerpiaca

Szomorú tünete a máramarosi fatermelésnek, hogy akárcsak évszázadokkal ezelőtt, a primitív szállítási eszközök idején, a magyar piac képezi még mindig a máramarosi fa kizárólagos piacát.

Mert a Tiszántulra nem terjeszkehdetik. A Tisza országhatárt képez és hatalmas vámfalakkal zárja el Csehszlovákia felé a máramarosi fa útját.

Az ország belseje felé nem lehet kiterjeszteni a piacot. Egyetlen vasútvonal vezet az ország belsejébe, az is péagevonal, mely két órán keresztül fut idegen állam területén és megkerüli fél Ruszinsz kót, míg eljut a máramarosi fa első belföldi stációjára, Szatmárra. De ide már olyan magas fuvarvétellel érkezik meg a fa, hogy innen még csak Ermihályfalváig képes elvándorolni. Azonul nem versenyképes az erdélyi fával szemben a fuvar okozta diszparitás miatt.

A máramarosi fát kényszerítik tehát ósregi paca, Magyarország felé. Ez azonban nem jelentheti a máramarosi fa termelési piacát, mert a kontingentálási politika jóvoltából szükségletének csak egy kicsi hányadát szerezheti be Máramarosban.

A máramarosi fatermelés mizériái

A máramarosi fatermelésnek mindenféleképpen súlyos mizériái vannak.

A CFR részéről például semmilyen kedvezményben nem részesül a máramarosi fa. A teherszállításnál teljes fuvardíjjal számítja fel azt a 60 kilométeres péagevonalat is, melyet egyébként a személyfuvarokban kedvezményben részesít.

A galaczi kikötő teljesen el van zárva a máramarosi fa számára. A jelenlegi fuvartarifa mellett 250 lejbe kerül a máramarosi fa köbméterenkénti fuvarja Galacig. Ugyanakkor a centrális fekvésű erdélyi fa fuvarja 150 lejbe kerül és az így felmerülő 100 lejes differencia miatt diszparitás áll be és megfoszja a máramarosi fát attól, hogy képes legyen felvenni a konkurenciát.

Galacsn keresztül jut el a piacra az ország fatermelésének legkomolyabb hányada. Hetenként indulnak hajórakományok és sok tízezer köbméter faanyagot visznek a külföldi piacokra. A CFR fuvarpolitikája azonban elzárja a tengert a máramarosi fa elől.

A magyarországi kvóta elosztásánál nem veszik figyelembe, hogy a máramarosi fa egyetlen piaca Magyarország van. Hogy Csehszlovákia felé a határ, míg az ország belseje felé a CFR fuvarpolitikája zárja el az utat. Magyarország felé kényszerítik a máramarosi fát, de azért az illetékesek a kvóta elosztásánál nem veszik figyelembe, hogy ez a kvóta csak arra biztosíték, hogy a fűrészek meg ne roszadósodjanak... s a szociális nyugtalanságok ne üssék fel újra fejüket...

Néhány konkrét javaslat

Máramaros munkássága, kereskedelme és ipara a fából él. A fatermelés problémájának józan megoldása és egy egészséges rezsim teremtése ezért tartozik az illetékes körök elsőrangú feladatai közé.

Egy egészséges termelési rezsim első feltételei közé tartozik a közbirtokossági erdők felosztása, évtizedekre menő üzemi tervek kidolgozása, a kincstár által termelt fának rönkalakban való óladása, ártverés útján, ami életképes versengést eredményezne. De mindez külön fejezetet képez és a termelésre vonatkozik.

Sürgős azonban a piac megteremtése, melynek feltételei a következők:

1. Általános vasúti fuvarkedvezmény a

Fogy a francia, szaporodik a német

Francia politikusok kiáltványa — a szaporodásért

Párizs, július 16. A francia nép szaporodásáért küzdő nemzeti szövetség kiáltványt bocsátott ki, melyben felhívja a francia nép figyelmét, hogyha gyorsan és erővel közbe nem lépnek, ha segítséget nem nyújtanak a fiatal házaspároknak, Franciaország rövid idő alatt teljesen el fog néptelenedni. A kiáltvány aláírói közt Millerand és Poincaré volt köztársasági elnökök, Herriot volt miniszterelnök, d'Arsonval, Charcot, Doumic híres tudósok, Lyauey marsall, és Verdier borbos, Párizs érseke szerepelnek.

A kiáltvány ezeket mondja:

— 1932-től 1933-ig a születések száma 40.000-rel csökkent Franciaországban. 682.000-re esett, pedig 1870-ben meghaladta az egymilliót. Ehhez járul még a házasságkötések számának állandó csökkenése, ami a jövőben még nagyobb mértékben fogja csökkenteni a születések számát. Ha még a fiatal francia családok termékenysége is olyan mértékben fog csökkenni, mint az elmúlt hat évben, matematika bizonyossággal állíthatjuk, hogy tíz év múlva már csak 550.000 gyermek fog születni Franciaországban és a koporsók száma messze felül fogja múlni a bölcsők számát.

— Már egész faluk halnak ki, tanyák dőlnek romba. Az elnéptelenedés az egész országra kiterjed s ha ezt tétlenül nézzük, ez azt jelenti, hogy Franciaországot aggyastyanok népének tartjuk s folytonos gyengülésre ítéljük.

— A mezőgazdaság, az ipar és a kereskedelem hanyatlak, mert nincs elég fogyasztó, az állam fizetésképtelen lesz, mert nincs adófizető, az ország nem fogja tudni megvédeni határait a fiatal népek

rohama ellen.

— És ez a veszély egyáltalán nem távoli, hanem nagyon is közeli. Az elnéptelenedés már a mai nemzedék életét és vagyont veszélyezteti s a romlás és háború kilátást nyitja meg előttünk. Egy órást sem vesztegethetünk el már.

— Más nemzetek mutatják nekünk az utat: Németország és Olaszország hatalmas harcot indított a szaporodás előmozdítására, bár ezekben az országokban a születések száma egyre nő.

— Franciaországnak halálbünetés terhe alatt kell követni példájukat, az ifjúságba be kell oltani a családalapítás kötelességének érzését s az anyagi kielégüléstől különböző ideálokat eléje állítani. Segíteni kell a fiatal családokat, hogy gyermekeiket felnevelhessék. Minden franciának kötelessége, hogy legalább három gyermeket neveljen fel, aki ezt nem akarja vagy nem tudja megtenni, az képességei szerint járuljon mások gyermekeinek felneveléséhez. Ez az életi szük séggek jelentkezéséig népesedési politika alapja, mint az ország életének és jólétének első feltétele.

Ezzel szemben...

Az 1933. évben 950.000 születést és 730.000 halálesetet jelentettek be Németországban, a lakosság szaporodása tehát 220.000 volt.

Allandóan nő a születések száma Németországban. Ez év márciusában 48 százalékkal több gyermek született Berlinben, mint a múlt év márciusában. Csapán abban az 53 városban, melynek lakossága százezeren felül van, 1934 első harmadában 11.800-zal több születést jelentettek be, mint tavaly.

KEDD, 1934.
„Lövessen ha nem n

Bucuresti-Buk Kelet tud.) A S milliárdos megr szerint távolról Zeletky öt évr kezölég: minden a politikai erk szen pártatlanul a maga teljes kozni. Az ügy a bírósági tárg lamenti vizsgá nem derítették desekre, amely nyegét képezik: volt-e a 15 mil ha igen, történi rendelés feladár derül azonban a szákmögötti há körül folyt. Lötök, kijárók, p véres acsakodó rült a 15 millió le akarta róla s mindenki igyele mittálni.

Ez a „bellum termelte ki azu kai erkölcesünk gait, amelyek e

Lö

A péntek déli linescu volt nem áminiszter szóv az utolsó nemz miniszterelnöke ot akart derit részleteire és e eseh külügymin elküldte Mirlo gába, hogy Ste rözött levelek. Skoda könyvele gött kik húzóda laszképpen Lö vezérigazgatój Sándorhoz, am kereste őt Tat kormány mi Uica tábornok azon politikus milliárdos sze sedtek volna, wenstein — fel sza ezt a kérés vonatkozott. T igéret nekem, teljesitem. Se helyezik és al titet állító

Se

Löwenstein tartalmu levele nescu ezredes bizottság. Sei vezető tagja, alatt Bukarest véselő és főleg ök előadója. nok azzal vád huszmillió lej esetre, ha Sel Az ezredesi ság élé idézte ta, hogy ilye volna Uicána tábornok régi jöttek össze, beszélt vele a mindössze any ben az a hir nagy anyagi leizky szabad Uica felhábor na erre képes — A te kez laszolt Sinesc ezek a hírek.

melés és csak ez a...
vértelenséget a sze...
gazdasági életébe.

mérőföldre és napi...
fenyőerdők borítják...
almas fenyőszálfák...
si ember kenyérét...
természet is gondos...
hogy a máramarosi...
s alapokon pihenjen...
n racionálisnak azok...
aramarosi embernek...
mindennapi kenyérrel...
sze, hanem a CAPS...
oka.

legközelebb.

Schön Dezső

mpány asárnapi

nyben és Galacon
en

párt, amelyen Miha
Beszarabia képviselő...
alás után Mihala...
és miután válaszó...
jelent, hogy a nem...
méltsághoz és azt...
ben a becsület ural...
nek legyen tekinté...
aralmát be fogom...
és cél érdekében...
jőbarátot és nem...
kt. Hangsúlyozta...
képezi az ország...
lyzetétől függ a töb...
ly helyzete is. A pa...
világosítani, mert...
armazik a falvak

apu beszélt a dikta...

Tednap délelőtt e...
Covurlui megyei...
ust tartott dr. Lu...
pu beszédben hang...
tosságát, majd gya...
érdeklő törvénye...
nyermek és tömegne...
változást kíván. He...
dikatura gondolata

a német

rodásért

egyáltalán nem tá...
s közeli. Az elnépte...
mzedék életét és va...
a romlás és hábo...
előttünk. Egy órát...
el már.

muatják nekünk az...
Olaszország hatal...
szaporodás előmoz...
az országokban a...
te nő.

Ezzel szemben...

50.000 születést és...
lentettek be Német...
szaporodása tehát

ületések száma Né...
márciusában 48 szá...
ek született Berlin...
márciusában. Csapán...
melynek lakossága...
1934 első harmadá...
születési jelentettek

Löveessenek agyon feleségemmel és gyermekeimmel együtt, ha nem mondom igazat!

Uica tábornok vádol... Seinescu ezredes tagad... Bonyolódik a Skoda-ügy rémregénye

Egy stromanra akarták áthárítani a huszmillió lejes súp felajánlását. Beidézték Maniut, Madgearut és Boila Romulust a bizottság elé

Bucuresti-Bukarest, július 16 (Az Új Kelet tud.) A Skoda-cégnek feladott 15 millió lejes megrendelés pere után a jélek szerint távolról sem tett pontot Bruno Zeletzky öt évre való elítélésére. Ellenkezőleg: minden jel arra mutat, hogy ez a politikai erkölcsök történetében egészen páratlanul álló affér csak most kezd a maga teljes meztelenségében kibontakozni. Az ügy érdekessége az, hogy sem a bírósági tárgyalás, sem pedig a parlament vizsgálóbizottság kihallgatásai nem derítettek világosságot azokra a kérdésekre, amelyek egy ilyen rendelés lényegét képezik: hogy nevezetesen szükség volt-e a 15 millió lejes megrendelésre és ha igen, főként a szabálytalanságok a rendelés feladásánál? Lassan világosság derül azonban arra a fantasztikus kulisszámögötti harcra, amely a szerződés körül folyt. Lőszergyárak, politikai pártok, kiharók, politikusok egymásközötti véres asarkodásának középpontjába került a 15 millió lejes szerződés; mindenki le akarta róla szedni a maga kis tejfelét, mindenki igyekezett mindenkit kompromittálni.

Ez a „bellum omnium contra omnes” termelte ki azután a mi specifikus politikai erkölcsünknek azon díszes penszívra gait, amelyek ennek az ügynek a felülé-

tén kihajtottak. Mint ismeretes, Bruno Zeletzkyt a Vaida-kormány alatt, a kormány tudta és hozzájárulása nélkül alárendelt adóügyi és katonai közegek házkutatásának eredményeképpen tartóztaták le és a hadbírósg titkos katonai akták megszerzése címén ítélte el öt esztendőre. Már a vizsgálat és a tárgyalás során nyilvánvaló erőfeszítések történtek abban az irányban, hogy Zeletzkytől vallomást csikarjanak ki: kik és milyen arányban részesedtek a 15 millió lejes szerződés jutalékainak áldásából. Löwenstein a Skoda-művek vezérigazgatójának állítása szerint a liberálisok tették nagy erőfeszítéseket arra, hogy a nemzeti parasztpártra kompromittáló adatokat szerezzenek a Skoda-üggyel kapcsolatban. Más körök viszont főleg Maniu személyét szerették volna az ügyben kompromittálva látni, és ebben az irányban gyakorlatilag különböző pressziókat. Erre vonatkozólag eddig semmit sem tudott produkálni a parlament vizsgálóbizottság. Világosság derült azonban olyan részletekre, amelyek az eddig meggyanusítottakból egészen távol álló személyeket kompromittálnak és amelyeknek egyes fázisai valóságilag rémregényszerűen peregnék most a vizsgálóbizottság előtt.

vagyok indiszkrét, ki az, aki azt a huszmilliót felajánlotta neked? — Te is beszéltél nekem erről. — Micsoda? Én beszéltél nekem erről? — Igen, emlékezz csak vissza, hogy egyszer előjöttél hozzám és mondtad, hogy miért tartom lefogva Zeletzkyt, aki beteg, miért nem engedem szabadon, s pénzt ajánltál nekem. — En, pénzt, neked? Gondold meg, hogy mit beszélsz. — Igen, igen, De hagyjuk most ezt. Nézz utána a többi lapoknak, mert az Universt én elintézem. Keresd meg az újságírókat és ha pénzre van szükségük, adok én neked.

„Egyszerre nagy személy lettem”

— Elmentem azzal, hogy este nyolckor visszatérek, de nem kerestem fel többé, miután meg tudtam, hogy levelet írt a bizottságnak, amelyben azt állítja, hogy én voltam az, aki a huszmilliót felajánlottam. Egyszerre nagy személy lettem és a Skoda-ügy nagy ódiuma reám hárt. Holott teljesen ártatlan vagyok. Állítsanak a falhoz feleségemmel és gyermekeimmel együtt, ha nem igaz az amit mondom.

— Azután mégis elmentem Uicához és azt mondtam neki: „Hogy csinálhattad velem ezt a disznóságot? Ha meg is tettem volna az ajánlatot, akkor is becsületbeli kötelességem lett volna hallgatni. De hogyan tehettem én neked egy ilyen ajánlatot? Azt válaszolta: igen, megtedted az ajánlatot, magad is beismerted tegnapelőt, csak azt mondtad, hogy tagadni fogsz. Most már ezen nem lehet segíteni, de valamilyen kiutat kellene találni. Majd felkeres téged Camizir ügyvéd, beszélj vele.

— Letörtén mentem haza, ahol feleségem és gyermekeim sirva fogadtak. Feleségem au-óba ült, el akart menni Uicához, hogy megkérdezze: mit akarsz a férjemtől? Utána mentem és visszahoztam, mondván, hogy lesz, ami lesz, férfiak dolga ez, asszony ne avatkozzon bele.

Egy órnagy, mint stroman Seinescu ezután elmondta, hogy az a

Löwenstein igazgató szenzációs levele

A péntek délutáni ülésen Armand Calinescu volt nemzeti parasztpárti belügyi miniszter szólt fel. Elmondotta, hogy az utolsó nemzeti parasztpárti kormány miniszterelnöke, Vaida Sándor világosságot akart deríteni a Skoda-ügy homályos részleteire és ezért interveniált Benes esék külügyminiszternél, azonfelül pedig elküldte Mirto és Tilea minisztereket Prágába, hogy Skodánál tisztázzák a siffrozott levelek kérdését és azt, hogy a Skoda könyvelésében szereplő álnévek mögött kik húzódnak meg a valóságban. Válaszképpen Löwenstein, a Skoda-művek vezérigazgatója, levelet intézett Vaida Sándorhoz, amelyben elmondja, hogy felkereste őt Tatarescu ezredes, a liberális kormány miniszterelnökének öccse és Uica tábornok nevében kérte tőle mindazon politikuskoknak a neveit, akik a 15 millió lejes szerződésből kifolyólag részesedtek volna. „En — írja levélében Löwenstein — felháborodva utasítottam vissza ezt a kérést, amely valótlán dolgokra vonatkozott, Tatarescu ezredes erre azt ígerte nekem, hogy amennyiben kérését teljesítem, Seletzkyt azonnal szabadlábra helyezik és a Skoda-cég előnyben részesített szállítója lesz a román államnak.

Midőn ezt a kérését a legteljesebb jóhiszeműséggel nem tudtam teljesíteni, fenyegetőzni kezdett, azt mondtotta, hogy Seletzkyt legalább tizenöt évig börtönben fogják tartani és hogy ő (Tatarescu ezredes) és pártja, a liberális párt nem fog visszaradni ebben a kérdésben, ha az ügy éveig is elhúzódna. S végül, hogy Seletzkyvel ezentul különös szigorral fognak bánni. „Bizonyítékképpen hozta fel nekem Tatarescu ezredes, hogy egyik tábornok felesége értékes prémbundával tért haza külföldről utjáról és hogy egy funkcióban levő miniszter porcellánokat kapott Csehszlovákiából. Felháborodva utasítottam vissza ezeket az insinuációkat, amelyek megerősítettek azon gyanuban, hogy meg amnyira valamelyes vétség kivizsgálásáról, hanem sokkal inkább politikai akcióról van szó Bruno Seletzky ügyében.

Armand Calinescu rámutatott arra, hogy Löwenstein vezérigazgató levele és a bizottság előtt kihallgatott Tatarescu ezredes vallomása között egészen lényeges eltérések vannak. Az ügy tisztázása érdekében kérte Löwensteinnak a parlament vizsgálóbizottság elé való invitálását.

Seinescu ezredes fantasztikus regénye

Löwenstein vezérigazgató szenzációs tartalmú levélének felolvasása után Seinescu ezredes kihallgatását kezdte meg a bizottság. Seinescu a Iorga-párt egyik vezető tagja, a Iorga-Argetoianu kormány alatt Bukarest alpolgármestere volt, képviselő és főleg a katonai törvényjavasások előadója. Mint ismeretes, Uica tábornok azzal vádolta meg Seinescut, hogy huszmillió lejes ajánlott fel neki arra az esetre, ha Seletzkyt szabadlábra helyezi. Az ezredes erre azonnal a vizsgálóbizottság elé idézték, ahol kategorikusan tagadta, hogy ilyen természetű ajánlatot tett volna Uicának. Kijelentette, hogy Uica tábornok régi jóbarátja, igen gyakran hozták össze, de csak egyetlen alkalommal beszélt vele a Seletzky-ügyről. Akkor is mindössze annyit mondott, hogy Bukarestben az a hír járja, hogy a Skoda-cég nagy anyagi áldozatokat akar hozni Seletzky szabadlábrahelyezése érdekében. Uica felháborodva kérdezte: kicsoda volna erre képes?

— A te kezében van a hatalom — válaszolt Seinescu — talán reád vonatkoznak ezek a hírek....

— Esküszöm a szent keresztre és esküszöm mindenre, ami nekem még drága, hogy soha egyebet nem mondtam neki. Zaharov bizottsági tag: Uica tábornok vallomása után beszélt-e vele? Megmondotta neki, hogy tagadni fog?

Hogyan tárgyalt az ezredes Uica tábornokkal

Seinescu ezredes: Tchérgiölban voltam és ebéd közben olvastam a lapokban Uica tábornok vallomását. Nagyon meglepett és hozzá még meg is kérdeztem asztaltársaimtól: vajjon ki az ördög ajánlhatott fel nekem huszmilliót? Pálizenygykor hazakerülve, közlik velem, hogy Uica telefonon magához keretett. Azonnal elmentem hozzá, tábornok testvéremmel, aki egy házassági kérést akart elintézni nála. A következő beszélgetés folyt le közöttünk: „Azt hiszem, nagyon megharagítottad a nemzeti parasztpártot a kijelentéssel. — Na és mit tehet nekem a nemzeti parasztpárt? Különben is azért hívtalak, hogy nézz utána, miért támadnak engem egyes lapok. Móját kellene válni, hogy találni, hogy ezek a cikkek szűnjenek meg. — Rendben van. De, ha nem

Mit mond Uica tábornok?

Seinescu ezredes után ismét Uica tábornokot hallgatta ki a bizottság. Uica megismételte az ezredes ellen tett vallomását és elmondja, hogy éppen az emlékezetes beszélgetés közben lépett be hozzá Tatarescu ezredes, aki látta, hogy fel van indulva és körülbelül tudta is, hogy miért volt ő akkor ideges. Nem hívta telefonon Seinescu, hanem az ezredes kereste őt fel és kérdezte meg, hogy miért csinálta ezt a leleplezést? „Mit kérdeztél még — válaszoltam. — Nem tudod? Eljöttél hozzám és pénzt ajánlottál nekem. — Hát igen — válaszolta Seinescu ezredes, de én nem milliókról, hanem néhány ezer lejről beszéltem neked és nem kértem, hogy helyezd szabadlábra. Emlékezz vissza, csak azt mondtam, hogy értesíts engem 24 órával előt, mielőtt döntenél Seletzky fölött. Én nem fogok semmit sem megmondani, viszont meglátom, mit csinálsz te. „Seinescu erre megharagudott kiabálni kezdett, hogy ő tagadni fog.”

Másnap délelőtt tíz óraker — folytatja vallomását Uica tábornok — ismét felkeresett Seinescu, Valami Camizir nevű ügyvédrel kezdett beszélni, aztán hirtelen elfelejtette, hogy előző nap beismerett még néhány ezer lejes, elkezdett esküdni gyermekeire és azt mondta, az isten megver engem, ha őt szerencsétlenül téveszem. Camizir csakugyan felkeresett és szóba hozta Nicoräscu órnagy ügyét. Levelet mutatott, amelyet Nicoräscu írt alá és amelyben arról volt szó, hogy ő nem tett nekem konkrét ajánlatot, csupán megemlítette, hogy huszmillió lejesre számított annak a rendelkezésére, aki Seletzkyt szabadlábra helyezi. En ezt az ajánlatot visszautasítottam és azt mondtam, hogy nincs szükségem stromanokra.

Palesztinát

ma a turisták ezrei látogatják. Töltse el Ön is szabadságát a szent országban. Modern szállodák és penziók minden kényelmet biztosítanak az Ön számára mérsékelt árak mellett. A

LEVANT

utazási iroda Rt. rendez a legelőcsöbbsen egyéni és társasutazásokat. Bucuresti, Str. Smardan 11. Telefon: 329-83. Cluj, Str. Regina Maria 17. Sighet, Piața Unirii 4.

bizonyos kiut, amelyről Uica beszélt neki a következő lett volna: a tábornok és Seinescu egy közös barátja, Paul Nicoräscu tartalékos órnagy magára vállalta volna, hogy ő volt az, aki Uica tábornoknak a huszmillió lejes ajánlatot megtegte. — Eljött hozzám Nicoräscu és Camizir ügyvéddel együtt levele: fogalmazzunk meg, amelyet Nicoräscu írt Uicának és amelyben ez állott: „Drága Uica! magamra vállalom a teljes felelősséget”, stb. A levelet Camizir elvitte Uicához, de nem tetszett neki. Visszahozta. Irtnak másikat, Camizir este későn jött vissza és azt mondta: Uica nem másíthatja meg vallomását és így nekem kell maradnom bünyösnek, de egyezünk meg egymásközött, úgy hogy egyik se jöjjön ki rosszul. Erre mondtam Camizirnak, hogy tehetted velem ilyesmit Uica, amikor együtt dolgoztunk, barátok voltunk, nagy szolgálatot tettem neki, hogyan marthatott be így egy ilyen ügybe, amelyben teljesen ártatlan vagyok, Camizir azt mondja erre: Uicának tanui is vannak. „Hogyan vannak tanui, hiszen mindannyiszor csak egy más között beszélgettünk? Nem, mert amikor elmentél tőle, elmondta a nagyvezérkar főnökének, hogy milyen ajánlatot tettél neki. Jól van — válaszoltam, akkor elmegyek a bizottság elé.

Hosszabb vita alakult ki ezután a bizottság előtt Nicoräscu órnagy személye körül. Fotino képviselő szemére vetette Seinescu ezredesnek, hogy egészen különös eljárás az, ha valaki egy jóbarátját képes egy ilyen ügybe belemártani. Seinescu az egyik bizottsági tag kérésére elmondja, hogy Nicoräscu órnagynak egy esődből kifolyólag kellemetlenségei voltak.

Szenzációs kihallgatások

Hosszas tárgyalások után Camizir ismét felkereste és néhány sort hagyott hátra, amelyben a következők állnak: „Tábornok ur, Seinescu ezredes hosszas tördés után feloldja önt a baráti kötelezettség alól, hogy nevével titokban tartsa. Az mondja, hogy ő annakidején tréfából tette az ajánlatot, ön pedig azt komolyan vette.”

Uica kijelenti végül, hogy a Nicoräscu órnagy által hozzájutott levélformulát lefénnyképezette.

A bizottság ezen a héten Maniu Gyuját, Madgearut, Popovici Mihályt és Boila Romulust fogja kihallgatni. A kihallgatások elé, a történetek után, óriási érdeklődéssel tekint a fővárosi politikai világ.

— Orvosok, mérnökök. Minden magyar, német, francia, angol folyóirat és könyv megrendelhető és előfizethető Lepage-tól Kvár. A lapokat közvetlenül kapja a kiadótól. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól Kvár.

Jól bevezetett amerikai autógumi cég aktív és garanciával rendelkező szakmabelli

képviselőt

keres Kolozsvár és vidékére. Érdeklődni lehet: Lillenthal Sándornál Cluj, Regele Ferdinand 75.

SPORT

Élményszerű játékkal győzte le a Hakoah a Haggibbort

Hakoah—Haggibbor 4:1 (4:0). Szép küzdelem után hódolt be a Haggibbor a nagy ellenfelének

Cluj Kolozsvár, július 16. (Az Uj Kelet tud.) Kétfős nap után ragyogó nap-sütés köszöntötte a Hakoah—Haggibbor mérkőzés közönségét. Mondhatnánk, hogy ünneplő közönség volt. Elegancia, pompás hölgykoszoru, a város zsidóságának minden rétege, szakállas öreg zsidók és érdeklődő bankvezérek, hitközségi elnökök és sameszek, kijöttek megnézni a Hakoah és a fejtámasztott Haggibbort. A cluji zsidóság tudta, hogy kell üdvözölni a világ legjobb zsidó futbalcsapatát, a bécsi profiligát egyik legveszedelmesebb együttesét. És a várakozásában senki nem csalatkozott. A bécsi futballiskola ragyogó stílusa, a zsinórpaszokat, az ördögi technikával, tizenegy ember kollektívumára épített művészi munkát látta a futball zsidó meserebberitől. A Hakoah egészen kivételes klasszist csillogtatott. Tizenegy ember sohasem mint tizenegy ember, hanem mindig mint tizenegy ember együttese a futballjáték legiegyeszerűsítettebb formájában összeforrvan. A támadások úgy mennek, hogy az ellenfél nem érhet hozzá a labdához. Villámgyorsaság, a helyzetek ökonomikus felhasználása, csupa ész és csupa erő, olyan futball, amelyet a számunkra legközelebb fekvő és legismertebb futballjáték, a magyar futball még nem mutatott Kolozsváron. A közönség olykor elálmélkodva nézte ezt az ördögi teljesítményt, ami már valóságos művészete a futballsportnak.

A Haggibbor feltámadása ilyen ellenféllel szemben nem nevezhető igazán feltámadásnak. Mert akármilyen teljesítményt mutatott volna a rendelkezésre álló játékerőkkel a Haggibbor, a Hakoah tökéletessége mellett mindig a tehetséges kezdő esélyességét éreztük volna. Mert láttunk a Haggibbornál egészen jóképesű futballistákat, olyanokat, akik elférnének a Hakoah nagyszerű mancsaftjában is. Tizenegy jó futballistát láttunk, de mindig csak tizenegy futballistát és nem tizenegy futballista együttesét. Láttunk helyenként jó akciókat, szép lövéseket és különösen a második félidőben tervszerűséget, főleg a védelemben és olykor olykor a támadásban. De hol van ez a Hakoah-tól? Romániai csapatok szemben valószínűleg komoly feltámadás lett volna a Haggibbor átszervezett csapatának bemutatkozása. De így sem panaszkodhatunk: a Haggibbor a remek ellenféllel szemben kielégített. Ez a Haggibbor, ezzel az emberanyaggal Romániában az elsők közé küzdhet fel magát. Voltak momentumok, amelyeket csak tíz évvel ezelőtt láttunk a Haggibbortól a kolozsvári pályán. A tizenegy jó futballista és a lelkeség, amellyel az első félidő behozhatatlan négygólos előnyét szípenjé akarta, biztosítéka annak, hogy a Haggibbor nagy zsidó táborra nem fog csalatkozni abban a csapatban, melyet az erdélyi zsidó életben vitt szerepe az élre predesztinál. A csapatok a következő összeállításban álltak fel:

Hakoah: Löwy, Feldmann — Weisz, Breitfeld—Liebermann—Platzek, Ehrlich I.—Zwiebel—Ehrlich II.—Donnenfeld—Reich.

Haggibbor: Rosenfeld I., Jakobovits—Krausz (Reményi), Krausz I.—Feldmann—Klein, Naftali—Moskó—Freiberg—Fried—Reményi (Klébi).

Öt percig a Haggibbor visz támadásokat a balszárnyon, ahonnan az első két lövés repül kapu fölé és mellé. Míngyárt feltűnik Freiberg és Feldmann jó játéka az újak közül. A közönség tapsol a Haggibbornak. De aztán megindul a Hakoah gépezete. A hatodik percben mestéri módon rohan le Reich, beadása tisztán találja Ehrlich I-t és a tiz méterről rugott gyenge labdára későn vetődik Rosenfeld. 1:0. Peches gól, a kapus benne volt. Naftali tör előre, a támadás eredménytelen kormerben végződik. Támad a Haggibbor, de nincs tervszerűség a csatársor játékában. A belső trió egyenlő játékkal kísérletezik, a széleket nem foglalkoztatják. Reményi pompás szabadrugása hajszálnyira kerül elő a kaput. De feljön a Hakoah,

egyik szép támadás a másik után gördül. A védelemben a Haggibbor határozottan jó játékok mutat, a halvesor tartja, amíg tudja tartani a mesterien épített rohamokat. Jakobovics jobbhávéd nagyszerű felmentőrugásai tapsot kapnak. De a 25-ik percben érthetetlenül leáll a védelem, hozzá sem nyúl senki az ördögi zsinórpaszok után szabad labdához és Zwiebel saroklövése a hálóba jut, Rosenfeld megint későn vetődött. 2:0. Ké perccel rá Ehrlich II. szabad le a szélen. Rosenfeld kifut a kapuból és a beguruló labdát Jakobovics már csak még jobban tudja a hálóba nyomni. Ismét felnyomul a Haggibbor, de a három könnyen és nem egészen érdemelten kapott pontyagól érthetően deprimálja a csapatot. A 36-ik percben balra száll a labda, Reich mesterien szerepel a balösszekötőhöz és Rosenfeld a 16-os vonal sarkából óriási gólt lök. Pompás akcióból született védhetetlen gól volt. 4:0. A Haggibbor nem csügged

Meglepetést hozott a Nemzeti Bajnokság döntője

Venus—Ripensia 3:2 (0:2)

Timisoara-Temesvár, július 16. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság első döntőmérkőzése hatalmas meglepetést hozott, amely ugylátszik el is döntötte a bajnokság kérdését. Mert bár igaz, hogy a szabályok szerint még egy mérkőzést játszanak, azonban ha a profik saját pályájukon nem tudtak győzni, alig hihető, hogy Bukarestben elérhetik azt a két gólos győzelmet, mely a bajnokság megnyeréséhez szükséges.

Háromezeröttszáz néző előtt kezdődött a mérkőzés, melynek első félidőjében a Ripensia a többet támadó. A főeny két gólaban jut kifejezésre Ciolac révén. A második félidőben azonban, nyomban kezdés után a Venus olyan tempót diktált, amit a recsegő Ripensia védelem nem tud feltartóztatni és ezzel meg is peccéltődött a mérkőzés sorsa. A Venus belső triója pompás akciók révén jut az ellenfél kapujához és Volodea Valecov (2) valamint Petea Valecov góljaival 3:2 arányban nyeri a mérkőzést. Dr. Morar jól vezette a nagy mérkőzést, melyen így játszóttak a csapatok:

Venus: Lăpusneanu, Stanciu—Albu, Barbulescu—Aetis—Eisenbeiser, Dumitrescu—Valecov IV.—Valecov II.—Valecov III.—Motoroi.

Ripensia: Zombori, Burger—Aigner, Hrehus—Nemes—Lakatos, Bimdea—Lazar—Ciolac—Schwartz—Dobai.

Bajnoki eredmények. Olympia CFR—Törökvs Nagyvárad 1:0. Az elmaradt hat perc lejátszására jöttek össze a csapatok, az eredmény azonban nem változhatott, mert a szatmári csapat valamennyi tagja a védelemben vonulva játszott a hat perc alatt. Az Észki Liga bajnoka tehát az Olympia CFR.

Ploesti, Prahova—Makabi 4:1 (1:0). Ligadöntő. A Prahova a bajnok.

Bukarest, Juventus—CFR 3:1 (0:0). Selejtező.

Csernovitz, Kinizsi—Jahn 4:0 (3:0). Selejtező. A revansmeccs esütörtökön lesz ugyancsak Csernovitzban.

Barátságos mérkőzések eredményei

Kolozsvár, KAC-komb.—Villamosmű 7:0. Romania ifj.—Haggibbor ifj. 4:2 (0:0).

Marosvásárhely, MMTE—CFR Kolozsvár 1:1 (1:0).

Beszterce, Mures—Keramia 5:1 (2:0).

Petrozsény, Jiul—Electrica Temesvár 3:1 (2:0).

Temesvár, TAC—Gloria CFR 3:3 (2:2).

Lugos, LMTE—RMTE 3:2 (2:0).

Arad, Hajduk—Hakoah 5:2 (3:2).

Az Universitatea együttese szombaton Bukarestben 5:3 (1:2) arányban vereséget szenvedett a turázó bécsi WAC csapatától.

most sem, Reményi nagy lövését kiöklözi Löwy, Fried újra lövi a labdát, mely már a kapuvonalon gurul, amikor Löwy bámulatos elvetéssel megkaparintja a labdát.

A második félidőben Reményi megy bal hátvédnek, Klébi a balösszekötő, Fried a balszél. Most már lekesen támad a Haggibbor, de a csatársor még mindig nincs együtt. Feldmann két hatalmas bombáján Löwy páratlan bravúrral teszi ártalmatlanná és ugyanez a sorsa Klébi három méterről lött bombájának is. A macskaszerűségű kapusnak percekig tapsol a közönség. Kollegája, Rosenberg is formába jött és néhány nagyon szép védéssel korrigál. De a szép játék eredménytelen marad. A 44-ik percben tizenegyesből Moskó szép az eredményen.

A játékosok közül a Hakoahból mindenki nagyszerűt nyújtott. A Donnenfeld—Reich balszárny egészen nagyvonalú klasszist képvisel, a védelem valóságos bástyafal. Löwy kapus pedig olyan védéseket produkált, ami nemzetközi klasszist bizonyítja. A Haggibborból Jakobovics, Klein, Krausz I., Feldmann, Naftali és Reményi voltak a legjobbak és a második félidőben beállított Klébi mutatta meg, hogy nagyon tehetséges, kiűnő csatár. Kár hogy Moskó és Fried az ismeretlen centerrel nem tudtak összedolgozni, de Moskó a második félidőben a jobb, half posztján brillírozott.

Gutmann, a Hakoah világhírű trénera csak ennyit mondott a Haggibborról:

— Félév alatt remek csapatot csináltak a Haggibbor mai együtteséből. Seliceanu jól vezette a szép és izgalmas mérkőzést.

lakj dobták. Konez Rudolf korrektül és befolyástól mentesen vezette az elég izgalmas mérkőzést.

A KAC—Romania mérkőzést játék nélkül előbbi nyerte, mert a Romania nem jelent meg a medencében.

A Haggibbor csapata szerdán a KAC-cal játszik.

A Haggibbor teniszszakosztálya július 29-én, vasárnap mesedélutánul egybekötött garden partyt rendez saját pályáján. A nívónak és jó szórakozást ígérő sport ünnepélynek részleteire visszatérünk.

Ausztrália—Csehszlovákia 3:2. Prágából jelentik: A Davis-cup európai zónájának győztese Ausztrália, amelynek együttese 3:2 arányban győzött Csehszlovákia ellen. A mai utolsó napon az ausztrálialak javára 2:1-re álló mérkőzést Menzel meglepetésszerűen újra döntetlenre javította fel, amennyiben 6:4, 6:4, 2:6, 8:6 arányban legyőzte Crawfordot. Ezután következett Mac Grath meccse Hecht ellen. Előbbi 6:2, 6:1, 7:5 arányban győzött.

Hamburgban az amerikai atléták utazástól fáradtan formájukon alól szerepeltek. 400 méteren Feuquois győzött 48,7 mp-cel, 1500-on győztes Wenzke 3 perc 56,5 mp-cel, sulydobásban és diszkoszvetésben Lyman 15,38, illetve 44,93 méterrel. A többi számban az amerikaiak csak második helyezéseket értek el.

A palesztinai Hapoel Csehszlovákiában

Az európai turán levő palesztinai bajnok csapat Hapoel Märisch Ostruban 2:1 arányban, míg a kassai Spárta ellen 3:2 arányban győzött.

KÖZGAZDASÁG

A Legfőbb Banktanács dönt arról, hogy mennyi betétet kezelhetnek a bankok

Bucuresti Bukarest, jul. 16. A banktörvény végrehajtási utasításának tervezete, amint ismeretes, elkészült és azt jelenleg a Legfőbb Banktanács tanulmányozza.

Amint értesülünk, a végrehajtási utasítás nem intézkedik arról, hogy a betétek az alaptőkéhez való arányosítását a bankoknak a törvényben megjelölt ötéves határidőn belül kell végrehajtaniok, vagy pedig azonnal.

Ebben a kérdésben a Legfőbb Banktanács véleményezése alapján a végrehajtási utasításon kívül fognak dönteni.

A Consum legujabb száma

gazdag tartalommal jelent meg. A bankárt, a gyárost, a kereskedőt, a vállalkozót egyaránt érdekli legaktuálisabb gazdasági és gazdaságpolitikai kérdésekről a Consum legujabb száma, ban megjelent cikkek közül a főbbek címei a következők: *A Párizsban aláírt adósságrendező egyezmény az államadóssági költségvetés évenkénti közel ötmilliárd lejjelel csökkenti.* A kormány erőlyesen cölfolja a cukor és kávémonopólium bevezetéséről elterjedt híreket. *A rendkívüli költségvetésben előirányzott 2 és félmilliárd lej készpénzbevitelt a privilégizált állami tartozások rendezésére fordítja a kincstár.* A nemzetgazdasági és nemzetvédelmi szempontból is nyugati nívóra emelt vasipari művek a legtöbb vasipari cikkben feleslegesség teszik az importot. *A gyufaszereződésben kikötött állami nyereségrészesedést a Banque de Paris et des peys Basnál letétbe helyezett román állampapírok garantálják.* *Nem alkotmányellenes a kényszerregezési törvény.* Az állam is köteles kereskedelmi adót fizeni, ha magánvállalatot alapít. *Megszakította a kompenzációs engedélyek kiadását a magyar kormány.* A Lloyd bíróság az igazságügyminiszter döntéséig csak mint döntőbírósság működhet. A petróleumexport állandó csökkenése miatt a kormány megengedte a világító petróleumtermékek kompenzációs exportját. *Fizetésképtelenségek.* Uj cégek és cégváltozások. *Közszállítók és árjeltesek első forrásból olvashatók a Consumban.* Kérjen mutatványszámot a kiadóhivataltól Cluj, Postafiók 127.

A Hungária kiesett, a Ferencváros továbbjutása kétséges

Budapestről jelentik: Vasárnap került eldöntésre Budapesten a Ferencváros—Bologna Középeurópa Kupa mérkőzés, mely nagy meglepetésre 1:1 arányban eldöntetlenül végződött. A revansmérkőzés 22-én lesz Bolognában, ahol a Ferencvárosra igen nagy feladat vár.

Sparta—Hungaria 1:1 (1:0). A hatodik mérkőzés eldöntetlenül végződött, az eredmény a meghosszabbításban sem változott. Sorsolás következett, mely a Spartának kedvezett. A Hungária kiesett.

A magyar vízipólválogatott 11:1 (5:1) arányban győzött szombaton a cseh válogatott ellen Prágában. A vasárnapi revansmeccs eredménye 8:1 (5:0) volt a magyarok javára.

Az angol atlétikai bajnokság versenyein a 100 yardos síkfutást Sir nyerte 9,9 mp., magasugrásban Bodosi lett első 199, 4-gyel, míg a 4x110 yardos stafétát a BBTE gárdája nyerte 43 mp-cel.

A tréning nélkül játszó Haggibbor kikapott vízipólóban

Cluj-Kolozsvár, július 16. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap délután játszótták le a városi strand medencéjében a vízipólv bajnokság első mérkőzését a Haggibbor és Universitatea csapatai között, melyen az U 7:2 (1:2) arányban győzött. A Haggibbor az első félidőben nagyszerűen játszott, egymásután két gólt is ér el Glück révén, a második félidőben azonban a tréninghiány megbosszulta magát: a szívósabb U, ha nem is könnyen, de kitartó játékkal megnyerte a mérkőzést. Az U góljait Aranyosi (3), Orosz (2), Hartig és Szép-

Öre

Kétezeröttsz

Cluj-Kolozs

Kelet tud.) C...
tüntető fel...
Közdött a...
dött az egyet...
lyen arányba...
négyes sarok...
ugy csökkent...
ben asszonyo...
szerien öltöz...
asszonyon se...
postások sem...
nyultak fel e...
ruhások sora...
lek tartított...
génymentetv...

Pohodnau

mondani. Egy...
jusza, mintha...
volna soha é...
kacikásam kí...
gyon őszbejű...
tani, ősz fér...
nő is akad...
emléke mind...
jáslány. A p...
lehetett remé...
menjen, éime...
itt vonul fel...

Az egyetlen

és a szóbeli...
bonyolították...
régem nem lá...
Lehetőleg ne...
fiatalabb is...
mert a fiatal...
ha jutottak be...
nem tudták jól...
másik nő elá...
csolják, aztán...
fell az ilyesm...
van és emell...
is féltik az e...
nak egy keves...
Jönnek ki a...
zenhat terem...
kok. Megirták...
a véleményük...
tisztviselőjénél...
vét, hogy mié...
életben szüksé...
is megirták, h...
támadnak egy...
lában és mily...
nje a nehézsé...
kének...

Hát ezek

dalt románul...
az rémes volt...
bizottság egyi...
tájni. Delavra...
mondom szerk...
ságró a világ...
pedig hát az...
nak kérem...

Olyan gyors

mondják a tis...
lehetett már...
teni, amit mo...
is hogy isméte...
akarta...

Este, szóbeli

jak mint a k...
ott ül egy sz...
urakból, akik...
érdekes dolg...
ben nem halj...
csiklók kérde...
cea cel batra...
ezt ma már t...
nak, de azért...
besiteni a tele...
nem tudja...

Hétfőn dé

együtt ácsorg...
— Kérem sz...
buknék, nem...
szem megsem...
tudom, jött e...
sebséglakta...
postásokat k...
de ugy szoktá...
zik őket a reg...

Öreg postásdiákok vizsgáznak román nyelv-tudásból az egyetemen és a főpostán...

Kétezeröttszáz vizsgázó felvonulási menete a városon keresztül. Miért nem tudja egy öreg magyar postás Mihai Eminescu verseit?

Cluj-Kolozsvár, július 16. (Az Uj Kelet tud.) Gyakorlatlan szemü ember fűntető felvonulásának tekinthette. Kezdődött a posta épületénél és végződött az egyetem főbejáratánál. Amilyen arányban nyelte el az egyetem a négyes sarokban menetelő postásokat, úgy esőkként a menet vége. A menetben asszonyok, férfiak borzasztóan egy szerien öltözve. Bizony, egy postás-kis asszonyon sem volt selyemruha. De a postások sem angol szövetruhákba voltak felöltözve, hanem a vizsgára. Az egyenruhák sorait egyszerű öltözeti dőlők tarkították. Nagyon szomorú, szegényemet volt.

Pohódna-nyelvvizsgára, így lehetne mondani. Egyikmásiknak akkora a baja, mintha egyéb gondja nem lett volna soha életében, mint azt a szép, kacikásan kipödrött, bizony már nagyon öszbejárású bajuszt rendben tartani, ösz férfiak, öregedő nők. Pupos nő is akad egynehány. Gyermekkori emléke mindannyiunknak a pupos postás. A pupos lányunk soha sem lehetett reménye arra, hogy férjhez menjen, elment hát postásnak. Most itt vonul fel ebben a menetben...

Az egyetemen kezdődött az írásbeli és a szóbeli vizsgák egyrészt is itt bonyolították le. Az egyetem folyosói régen nem láttak ennyi öreg diákok. Lehetőleg negyven éven felüliek. Akad fiatalabb is, elvéve. Ez azért van, mert a fiatalabb generációból már alig ha jutottak be a postához, olyanok, kik nem tudták jól az állam nyelvét. Egyik másik nő elájul az izgalomtól, felocsólik, aztán megy vizsgáznai. Baga jell az ilyesmi. Nagy a tömeg, meleg van és emellett az egzisztenciájukat is féltik az emberek, hát csak elájulnak egy keveset...

Jönnek ki aztán, nyolc tereméből, tizenhat tereméből a vizsgázó öregdiákok. Megírták, két oldalon, hogy mi a véleményük arról, kell-e az állam tisztviselőjének tudnia az állam nyelvét, hogy miért kell és hogy a magánéletben szüksége van-e rá. Aztán azt is megírták, hogy milyen nehézségei támadnak egy tisztviselőnek a hivatalában és milyen javaslatokat kell tennie a nehézségek elhárítására a főnököknek...

Hát ezekről írunk vagy két oldalt románul, de az a diktálás kérem, az rémes volt... Bejött a vizsgáztató bizottság egyik tagja és elkezdett diktálni. Delavranceáról diktált, de én mondom szerkesztő ur, nincs az az újságíró a világon, ki azt leírta volna, pedig hát az újságírók gyorsírással írnak kérem...

Olyan gyorsan ment a diktálás — mondják a tisztviselők —, hogy nem lehetett már a negyedik soránál érteni, amit mondott a tanár... Kérték is hogy ismétlje meg, de a tanár nem akarta...

Este, szóbeliztek a postások. Izgulnak mint a kisdékok. Hogyne hiszen ott ül egy szigorú bizottság, tanár urakból, akik kérdeznak a postástól érdekes dolgokat, amikről soha életében nem hallott. Jó öreg magyar bácsikától kérdezik, hogy ki volt az a Mircea cel batran. Hiszen rendben van, ezt ma már tudni kell minden polgárnak, de azért attól még ki lehet kézbenteni a telefonmeghívást, ha valaki nem tudja...

bukik és nem dobják ki, azt elküldik a regátba büntetésből. Mert ha hivatali uton jennék, a posta kéne, hogy fizesse a vagont és az utiköltséget. Így hát ingyenbe kerül az államnak, ha a vizsga után teszi át az embereket... Ezért van ez kérem, a jobbik esetben...

— Maga már szóbelizett?
— Nem én, legfeljebb holnap kerülök sorra. De nem adtak az utra pénzt és most itt vagyunk Szatmárról, Szilágyról, Brassóból és Szilágyból, meg Szamosból, az egész postakerületből, vizsgáznai, a magunk költségén. Holnapra már kölcsön kell kérnem...
— Öreg embertől kérdem:
— Mi történik, ha elbocsátják?..
— A vállát vonja.
— Meghalunk éhen...
— Egyszerű...
*
Keresem a zsidókat.
— Hiába tetszik keresni, nagyon kevés van itt és ki tudja merre járnak. Mert hát a zsidókat, azt a néhányat ami volt, addig vizsgáztatták, megbuktatták, míg vagy itthagyták a pályát, vagy kimentek a postamesteregekhez a vidékre. Most a postamestereknek felmondták végleg. Volt egy kollegám, az is így járt, nagyon derék zsidóember volt...
Nyiltekinetű, öregedő tisztviselő jön le a lépcsőn.
— Teteszt már szóbelizni? — rohanták meg a kollegái.
— Igen, de nem tudom hogyan...
— Éhen halunk... (—lay)

Legyint a kezével és elmondja, hogy mit kérdeztek.
— Azt kérdezte az elnök, hogy ismerem-e valamit román költőt, Mondom én, hogy ismerem Mihály Eminescut. Hát erre meg azt mondja, mondjam el egy versét kívülről... Erre megakadtam, mert nem tudok egyet sem, de mondtam, hogy én már a második felét élem az életemnek nincs nekem már időm verseket tanulni...
— Az egyikőt meg filozófiát és jogot kérdezett, hogy azt se tudta, mit mondjon, valamit szillogizmusról, meg afélértől... Még mosolygott is hozzá, hát biztosan nem kérdezte komolyan...

A posta második emeleti folyosóján ülnek. Az asszonyok összebujnak és hol magyarul, hol románul beszélgetnek. Van itt még orosz és rutén is. A férfiak, majdnem mind magyarok, barnák, törődöttek ösz hajuk, lesik az ajtót. Majd kinyílik és bevonul rajta tiz-tizenöt ember. Mindenki felel vagy öt percig és kész. Aztán majd Bukarestből megjön az eredmény...

Kétszázötven embert kell hétfőn levizsgáztatni. Déliben a negyvenötödiknél tartanak. Még néhány napig vizsgáznak Kolozsváron a postások...
Aztán megy mindenki haza. Haza?..
Az öreg, flegmás szatmármegyei postás szavai:
— Éhen halunk... (—lay)

A 6-ik éve fennálló Oradeai (Nagyvárad) Zsidó Fiuinternátus ismét kibővitve,
szigoruan orh. kóser elsőrangú ellátást, legmodernebb nyugati komfortot, orvosi felügyeletet és négy szaktanár által való tanulmányi előkészítést nyújt a vidéki zsidó növendékeknek. Az internátusi növendékek bármely oradeai liceumba, gimnáziumba, vagy kereskedelmi iskolába irakozhatnak. Az internátusba az idevonatkozó miniszteri rendelet értelmében csak 33 növendék vehető fel. A jelentkezés tehát sürgősen eszköz. lendő. Komoly érdeklődőknek prospektus küld az Igazgatóság Oradea, Str. Delavrancea (Ritook Zs. u.) 17.

Sanfranciskóban proklamálták az általános sztrájkot
Birminghamben szintén általános sztrájkba léptek a szövőipari munkások. Kihirdették az ostromállapotot Sanfranciskóban. Az összes élelmiszerüzletek bezártak

Newyork, július 16. Birminghamból (Alabama-állam) jelentik, hogy a szövőipari munkások szövetsége felhatalmazta a szindikátus vezetőit az általános sztrájk kihirdetésére. A sztrájkot 12 órával annak megkezdése előtt fogják proklamálni. A munkások 30 óras munkahetét, bér javítást és a szindikátusuk elismerését követelik.
Egyidejű jelentés szerint Sanfranciskóban a kormányzó felhatalmazást adott a rendőrfőnököknek az ostromállapot kihirdetéséhez, miután
a szakszervezetek sztrájkbizottsága 63 szavazattal három ellenében proklamálta az általános sztrájkot.
Az általános jellegű munkabeszüntetés

hétfőn reggel kezdődött. A közüzemeket a milícia erős osztagai őrzik.
Ma reggelre Sanfranciskóban az összes élelmiszerüzletek zárva maradtak. A vendégek, szállodák, színházak és mulatóhelyek legelőbbje bezárt. A lakosság hangulata igen ideges. A sztrájkolók fellégitő jellegű röpcédulákat osztogatnak. Kövecek a közüzemi munkások munkabeszüntetését is, ellenkező esetben terrorcselekményeket fognak végrehajtani.
A sztrájkörök élelmiszer ostromzárja tökéletes. Három nap óta semmiféle élelmiszer nem érkezett a városba.
A forgalom mára teljesen leállt, miután nagy számban várják az ösz gáont.

הוצאת "ח נור" בוקרסט 1934
"אלפוני"
(ספר למוד בשביל מה א) מספר לפרוס ובקרוב יופיע
האלפון הוא פרי עבודה רצינית ועיונית של המחבר. החל מן העמוד הראשון מושך הוא את התענינותו של הילד. אין בו שברי פסוקים ומלים בודדות הספורים קצרים וקלים
האלפון יוצא בהדור רב. הצעירים המגורנים מפני ידי האמנים מלמדו גפני ורפאללי
האלפון נחשף מטעם המיניסטרויות. בסוף הספר נדפסו תורגומה המובאים בכפר. הנהר מובחר. כל מורה הרוצה לקבל חנם אכסמה. פלר מתבקש להודיע לנו את הכתובת.
Casuta postală 226 Bucuresti: לפנות

a benzinkészletek már 24 órával előbb ki fogytak. A kikötői negyedben az éjszaka folyamán sztrájkzavargás volt, több sebesülttel és számos letartóztatással. Fennáll a szükségessége annak, hogy a karhatalmat újból megerősítsék.

Newyorki jelentés szerint Johnson tábornok, az amerikai újjáépítési hivatal vezetője elutazott Sanfranciskóba, hogy megkísérelje az általános sztrájk likvidálását. A helyzet fenyegető volta miatt lehetségesnek tartják, hogy Roosevelt elnök is felbeszakítja hawaii tartózkodását s visszatér az amerikai kontinensre.

London, július 16. Sanfranciskóban megkezdődött az általános sztrájk, amelyben szövővenerer munkás vesz részt. Az éjszaka folyamán többhelyütt voltak összejutások munkáscsoportok és a karhatalom között, noha a központi munkástanács mérséklően igyekezett közbelépni és a nyugalom megőrzésére hívta fel a dolgozókat. A zavargók néhány katonai tehergépkocsit felborítottak. Újabb katonai karhatalmi rősítések vannak utban Káli fornia felé. A newyorki üzleti világban pesszimiztikusan itélik meg a várható eseményeket és attól tartanak, hogy a sztrájkzavargások átterjednek más vidékekre is.

— Barmicva ünnepély. Dicsőszentmártonból írják: Valósággal imponáns keretek között zajlott le az elmúlt szombaton dr. Krausz József dicsőszentmártoni főrabbi Méksa fának barmicva ünnepélye. A hitközség tagjainak ez az ünnepély kedves alkalmul szolgált arra, hogy főrabbiuk iránt érzett ragaszkodásuknak és szeretetüknek spontán, keresetlen formában adianak kifejezést. A főrabbi lakásán felállított asztalok körül a hitközségnek több mint száz tagja foglalt helyet. Nemcsak a városból, de számosan jöttek el a vidékről is, hogy jelen legyenek a főrabbi család ünnepén. Az ifju barmicva megelző felkészültséggel és szónoki rátermettséggel előbb mélyenjáró talmudi előadást tartott, majd németnyelvű beszédet intézett a jelenlevőkhöz, amelyben a zsidó ifju kötelességeiről beszélt. Ezután dr. Krausz József főrabbi tartott megindító beszédet, amelyben egyrészt fának mutatta meg a zsidó kötelességek útját, másrészt hitközsége tagjainak mondot köszönetet a szeretet megnyilvánozásáért. A nagyszámu rokonság nevében Krausz Lipót blaji főrabbi, Pixel Áron és dr. Marton Ernő tartottak felköszöntőket, míg a hitközségi tagok részéről dr. Farkas Béla és dr. Erdős Izor intéztek meleg szavakat egy a barmicva fiuhoz, mint a főrabbihoz. A hitközség tagjai számára emlékeztetoz ünnepség a késő éjjeli órákban ért vége.

— P. Ch. Taub, a rozáj rabbi Kolozsvárra érkezik. Kedden este nyolc órakor Kolozsvárra érkezik P. Ch. Taub, a nagy hírű gáon és kabbalista rokoni látogatásra. A rabbi Michalovics brádi rabbinál fog megszállni. Hívei itt találhatják szerdán délig, amikor továbbutazik Szamosújvárra. Kolozsváron a vasutnál hívei

Rudolf korrektül és sen vezette az elég iz...
ia mérközést játék nél...
mert a Romania nem...
encében.
apata szerdán a KAC...
nizszakosztálya július...
esedélutánnal egybek...
rendez saját pályáján...
szórakozást ígéro sport...
teire visszatérünk.
szlovákia 3:2. Prágából...
cup európai zónájának...
a. amelynek együttese...
itt Csehszlovákia ellen...
on az ausztráliaiak ja...
rközést Menzel megle...
döntetlenre javította...
6:4. 2:6. 8:6 arányban...
ot. Ezután következett...
Hecht ellen. Előbbi...
ányban győzött.
amerikai atléták uta...
májukon alól szerepel...
Fouquois győzött 48.7...
Pezens Wenzke 3 pere...
básban és diszkoszve...
t. Híve 44.93 méterrel...
az amerikaiak csak...
et érték el.
nai Hapoei...
vákiaiban
n levő palesztinai baj...
Márisch Ostrauban 2:1...
assai Spárta ellen 3:2
ZDASÁG
Banktanács dönt...
nennyi betétet...
k a bankok
est, jul. 16. A bank...
si utasításának ter...
retes, elkészült és...
több Banktanács ta...
k, a végrehajtási...
kedik arról, hogy a...
kéhez való arányosi...
a törvényben meg...
dön bejűl kell vég...
edig azonnal.
en a Legfőbb Bank...
es alapján a végre...
kívül fognak dön...
ujabb száma
jelent meg. A...
a kereskedőt, a vál...
dekló legaktuáli...
gazdaságpolitikai...
m legujabb száma...
k közül a főbbek...
A Párizsban alá...
gyezmény az ál...
rheket évenként...
l esőkként. A...
folyja a cukor és...
vezetéséről elter...
vül költségetés...
felmilliórd lej...
vilegizált állami...
fordítja a kines...
gi és nemzetvé...
nyugati nivóra...
a legtöbb vas...
essé teszik az im...
désben kikötött...
edést a Banque...
Basnál letébe he...
pirok garántál...
Ulenes a kény...
Az állam is kö...
ót fizeni, ha ma...
tegszakította a...
yek kiadását a...
Lloyd bíróság az...
döntéséig csak...
ködhet. A petró...
ökkenése miatt...
e a világitó pet...
enzációs export...
tek. Uj cégek és...
litások és árle...
vashatók a Con...
tványszámot a...
Postafiók 127.

Ma délután fel 7-orakór a városi sporttelepen!
BAKOAN ROMANIA
Bécs Cluj

Meghalt Mendel Beilis, a hirhedt kiewi rituális gyilkosság vádlottja

Newyork, július 16. Julius 9-én meghalt Newyorkban Mendel Beilis a hirhedt kiewi rituális gyilkossági per egykori vádlottja.

A háborút megelőző esztendő világ-szenzációja volt a kiewi per, amely az oroszországi és a világ zsidóságát nagyon megrendítette. 1911-ben Oroszország — alkáresak 1905-ben — forradalmi atmoszférában élt. Régi recept szerint ezuttal is zsidókérdést csináltak azok, akiknek érdekük volt elhárítani a közfigyelmet a legaktuálisabb problémákról: a kenyérről és közszabadságról. A cári politikának szinte intézményesült taktikája volt ez. A kormány és a reakciós pártok vezetői a forradalmi izgalmakat tehát átírányították a zsidók ellen és minthogy a zsidók maguk is szenvedtek a gazdasági krízis nyomása alatt, és ők maguk sokkal kegyetlenebbül el voltak nyomva a nép többi részénél, valami újat kellett kitalálni ellenük, ami felkorbácsolja a tömegeket, hogy ne gondolhassanak forradalomra. Erre legalkalmasabb volt a rituális gyilkosság vádja.

Azzal kezdődött, hogy 1911 tavaszán Kiewben egy külvárosi barlanglakásban megtalálták egy tizenkét éves gyermeket. A kiewi rendőrhatalóságok azonnal megállapították, hogy a gyermeket hivatalos tolvajok ölték meg, akik, hogy magukról a gyanút elhárítsák, híresztelték, hogy a gyermek rituális gyilkosságnak lett az áldozata. A rendőrfőnök az újságoknak adott nyilatkozatában rámutatott a vád tarthatatlanságára és kimutatta, hogy a gyilkosságban a tolvajokon kívül senkinek nem lehet része.

Mégis a dumában a „fekete százak”-hoz tartozó egyik képviselő interpellált és követelte az ügyben a vizsgálatot és pedig pétervári hatósági személyek által, akik haladéktalanul rendelkeztek a hullának exhumálásáról. A kormány azonban intézkedett és Kiewbe küldötte embereit azzal az utasítással, hogy ebből az ügyből „rituális” gyilkosságot kell csinálni. A bizottság a holttest kiásása után „megállapította”, hogy a holttestben már nem volt vér, ezt a tettesek kiszivták. Az államügyészség az antiszemita szervezetek rendelkezésére állott és így jött létre a nagy rituális per.

Egyszerű döntőbíróssággá degradálta a semmitőszék a femesvári Lloyd bíróságot

Timisoara-Temesvár, július 16. A Bánság fejlett ipari és kereskedelmi életében jelentős szerepet játszott az 1870 óta fennálló Lloyd-bíróság. Minden jelentősebb ügyben döntőbíróssággént az üzletfelek a Lloyd-bíróságot jelölték meg.

A Lloyd-bíróság az impériumváltás után is zavartalanul folytatta működését a múlt év végéig. A múlt év végén konkrét ügyből kifolyólag a Lloyd bíróság egy ítéletével kapcsolatban a semmitőszék elé került az a kérdés, hogy a Lloyd-bíróság törvényesen működik-e, vagy pedig azt az 1929. évi tőzsdetörvény megszüntette.

A semmitőszék III. szekciója, amelynek döntése a napokban került nyilvánosságra, 2058—1933. szám alatt hozta meg döntését, amely lényegileg ugyan nem szünteti meg a Lloyd-bíróságot, azonban annak hivatalos jellegét elveszi.

Kimondja ez a döntés, hogy a Lloyd bíróságot, mint állami bíróságot (judicatoria de Stat) a tőzsdetörvény megszüntette.

A Lloyd-bíróság működését a Lloyd társulat kebelében csak, mint ad-hoc döntőbírósság folytathatja a polgári perrendtartás XVIII. 1—1911. számú

Egy züllött, részeges házaspár — a férfi lámpagyújtogató, az asszony uccaseprő — tanuskodott, hogy a meggyilkolt fiút egy „fekete szakállas” férfi elcipelte. E tanuskodás alapján Mendel Beilist, aki egy közeli téglagyárnak felügyelője volt, letartóztatták és bíróság elé állították. A részeges tanuk minden nap ellentétesen vallottak. Az orosz szellemiség arisztokráciája, élükön Glagelov és Troitzki professzorok, a pétervári és kiewi görög keleti lelkészakadémiának igazgatói a legelősebben tiltakoztak az ostoba és tarthatatlan vád ellen, de a reakciósok embere, Pranaitis, katolikus lelkész a vád mellett foglalt állást. 1913 áprilisában a fogvatartott Mendel Beilis ellen elkészült a vádirat.

Minthogy a vádiratban nemcsak a vádlottat, hanem az egész zsidóságot akarták pellengére állítani, a nevesebb orosz írók, tudósok és nagynevelti politikai tiltakozó gyűlést tartottak, melynek határozatához az egész progresszív világ kimagasló egyéniségei csatlakoztak. 1913 szeptember 25-én kezdődött a per, amelyet az egész világon óriási érdeklődés kísért. Maklakow és Grusenbergről védő csodálatraméltó teljesítményét mindenki megbámulta. Az esküdtek elé két kérdést terjesztettek: az egyik arra utalt, hogy mégis van rituális gyilkosság, a másik pedig azt a kérdést vetette fel, vajon Beilis volt-e a gyilkos.

Az esküdtek az első kérdésre igenel válaszoltak, a másik kérdésre nem mel, mire Beilist szabadonbocsátották.

Ez az ítélet az antiszemita fegyvert adott arra, hogy kampányt indítsanak a zsidók ellen, ami több orosz városban sikerrel is járt. Hónapokon át tartó féktelen lázítás után a hullámok elültek és a rákövetkező évben már előrevetette árnyékát a nagy háború, amely végetvetett Oroszországban nemcsak a rituális gyilkosságnak, hanem a cári uralomnak is.

Mendel Beilis fölmentése után azonnal kivándorolt Amerikába, ahol az átélte szenvedések beteggé tették. Egy évig kórházban feküdt és amikor innen kikerült, megtanulta a szícsmeszteriséget, amiből rendes polgári életet élt. Az utóbbi évek krízise őt is nyomorba döntötte.

cikke szerint.

A semmitőszéknek ez a döntése a Lloyd-bíróságot egyszerű döntőbíróssággá degradálja.

A Lloyd-társulat vezetősége a semmitőszék döntésével kapcsolatban memorandummal fordult az igazságügy-minisztériumhoz és kérte, hogy törvény útján tegyék lehetővé a Lloyd-bíróság további működését a régi keretek között és ugyanolyan hatáskör biztosításáért számára, mint amilyent a tőzsdetörvények élveznek.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, július 17.

Bukarest, 14: Lemezek. 14.45: Lemezek. 15:40: Könnyű zene. 20: Könnyű zene. — 21:30: Rádiógyetem. 21.45: Lemezek. 22: Előadás. 22.15: Szimf. hangverseny. 23: Felolvasás. 23.15: A hangverseny folytatása. 24: Hírek. 24.30: Lemezek. Bécs, 18.10: Hangverseny. 18.50: Lemezek. 20.55: Operarész. 22.55: Esti hangv. Belgrád, 19.30: Zongoraverseny. 21.10: Hangv. 21.55: Lemezek. Berlin, 13: Déli hangv. 14.15: Lemezek. 15.15: Szólisták. 18.30: Lemezek.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Uj kettős műsor. 2 film egy helyért. I. Fehér törzsfőnök, (Fehér sas). Fősz.: a csodálovos Buck Jones. Premierfilm. Először Kolozsvár. II. Volt egyszer egy muzsikós. Operettlágér. Szőke Szakáll, Verebes E., Ralph Roberts, Jean Moscopol.

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Szerda 3, 5, 7 és 9 órákor: Az égbojt démonai. Egy riportert igazalmas kalandjai, csodás felvételekkel, főszerepekben: Robert Armstrong, Dorothy Wilson.

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Szerda 3, 5, 7 és 9 órákor: A vöröshajú asszony. Rendkívül elegáns rendezésű, érdekes film, főszerepekben: Jean Harlow.

AZ OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőtől közkövénatra: Két világ szerelmese, főszerepekben: Lawrence Tibbett, az énekek királya, Lupe Velez. Tempó, zene, tánc, ének és exotikus ritmus teszi felejthetetlené W. S. Van Dyke ezen mesterművét.

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

PHAROS KÖNYVEK

ZSIDÓ MINIATÜRÖK

Megjelenik szeptember hó 1-én!

Uj foglalkozás a kolozsvári

Csak délelőtt pénzügyigazgató utóbbi évek egy-ja ez a megélhetési közvetíteni.

Tizen-huszonkártyamódra tököztük fiatal, magyar, vagy Van aki nem évvel ezelőtt volt Fekete glórián, vagy egy frissen vasalt embernek szám.

Ma adóbonat degben és tük Szakállas kispolgár adóbonokat. Egész olesólyan papírral ba az egyik. 338 lej, 500 le tovább.

Első hallásnálközik, de ki es adóba fogó — Rosszul tanak vagy van ma arra peját rendezze. A törlesztések A délelőtti ügyigazgatóság bizonyul az adlen lélek sem Micsoda vilálik az emberek az egyik és lem szetekert „árut” Iparos külse adóbonok iránt

Igazán ne 1000 lejest. Bármilyen rábeszélően egy Amilyet parancs — Van három évről, az össze csak 1932-es az nem monda ez ze olyan régi Az egyellen eltávozik.

Rosszul ingatja fejét a törülgeti verője A többiek elmaszkodnak. Era, de csak ug az adóbonokat. — Rossz üzlet már ez is — S még csak ez

Levegőbe Bukarestből je főváros közelébrátbó: kivont va, ma reggel mas robbanás 3 katonamegse sen. A robban kárt és nyilván gyulladás törté

Szabadon banditák. Lond din távirat: kesztáni banda hogy semmi baról szabadon fogtagjait s akkor szerien elhagy

Katonaj és nek kj egymás angol kormány Moszkvában L bztos és lord íratváltás újá hozták a korm pénzügyi attalondon, illetve viseletek mellé

HIREK

Uj foglalkozási ág a kolozsvári uccán

Csak délelőtt láthatók és csakis a Pénzügyigazgatóság épülete előtt. Az utóbbi évek egyik jellegzetes kreaturája ez a megélhetési forrás adóbonokat közvetíteni.

Tizen-huszan állanak, a kezükben hártványokra tartott adóbonokkal. Van köztük fiatal, öreg, szakállas zsidó és magyar, vagy román B listás.

Van aki nem is olyan régen, néhány évvel ezelőtt még „biztos egzisztenciát” volt Fekete glott könyvelővel a karján, vagy egyik üzlet pultja mögött frissen vasalt ingben jó megélhetésű embernek számított.

Ma adóbonokat követi fagyos hidegben és tikasztó hőségben. Szakállas zsidó és csikeres magyar kispolgár nyújtja szolgálatkészen az adóbonokat.

Egész ócsón jöhet ki az ember egy ilyen papírral kezd bele a mondokába az egyik, 1000 lejes adóbon csak 338 lej, 500 lejes a felébe kerül és így tovább.

Első hallásra nagyon jó üzletnek kinálkozik, de kiderül, hogy csak az 1932-es adóba fogadják el.

Rosszul megy az üzlet — sóhajtanak vagy öten is egyszerre. Kinek van ma arra pénze, hogy az 1932-es adó jót rendezze. Örülnek ha az ez éviből törleszhetnek valamit.

Délelőtti nap forrón tüzel a pénz ügyigazgatóság előtt. Rossz üzletnek bizonyul az adóbon közvetítés. Egyetlen lélek sem érdeklődik.

Micsoda világ. Már adóbonra sem tekinthetnek az emberek méltatlankodik az egyik és lemondóan kisimítja az ősz szőke haját „árut”.

Iparos külsejű ember érdeklődik az adóbonok iránt.

Igazán nem drága, forgatja az 1000 lejes.

Bármilyen árban van mondja rábeszélően egy fiatal közvetítő — Amilyet parancsol. Igazán kifizetődik.

Ván három ezer lej adóhátralék — morfondírozik a vevő — két évről, az összesen... Mit mond, hogy csak 1932-es adóba fogadják el? Miért nem mondta ezt előbb? Kinek van pénze olyan régi adóra?

Az egyetlen érdeklődő is „dühösen” eltávozik.

Rosszul megy. Rosszul megy — ingatja fejét a fiatal árus. Szomorúan törülgeti verejtékes homlokát.

A többiek elcsigázva a falmak támaszkodnak. Egy lélek nem megy arra, de csak úgy szokásból lobogtatják az adóbonokat.

Rossz üzlet. Nagyon rossz üzlet már ez is — bólogatnak kórusban. S még csak ez a kánikula hiányzott.

Levegőbe repült egy löszerraktár. Bukarestből jelentik: Otopeni mellett a főváros közelében egy raktár, ahol a használatból kivont régi löpor volt elraktározva, ma reggel a levegőbe repült. Hatalmas robbanás riasztotta meg a fővárost. 2 katonát megsebesült, köztük egy súlyosan. A robbanás nem okozott nagyobb kárt és nyilván a nagy hőség miatt öngyulladás történt.

Szabadon engedik Sven Hedint a banditák. Londonból jelentik: Sven Hedin távirato küldött barátainak a turkesztáni banda fogságából s közölte velük hogy semmi bajuk nem történt. Közelebbről szabadon fogják engedni az expedíció tagjait s akkor visszatérhetnek a kényszerűen elhagyott kutatási területre.

Katonai és pénzügyi attasékat küldenek egymás követségéhez az orosz és angol kormányok. Londonból jelentik: Moszkvában Litvinov orosz külügy népbiztos és lord Chilston angol nagykövet íratváltás után kölcsönösen tudomására hozták a kormányoknak, hogy katonai és pénzügyi attasékat fognak kinevezni a londoni, illetve moszkvai diplomáciai képviselők melett.

Alapítva 1928.

SCHWARTZ MENYHÉRTNÉ

orth. zsidó leánynevelő intézetében Cradea, Str. Ciorgariu (Uri u.) 8. a beiratás megkezdődött. Intézet díj havonta 1500 lej. Állandó tanárnői felügyelet! Idegen nyelvek! Zenei kiképzés! Kötőreferenciák! Prospektus!

Oprea, az arad megyei haramia-vezér agyonlőtte a radnai Népbank igazgatóját és pénztárosát

Menekülés közben megölték a csendőrök az aradi fegyházból megszökött többszörös rablógyilkost

Arad, július 16. (Az Uj Kelet tud.) Még a múlt évben történt, hogy az aradi törvéssék, utonállásért, rablásért és betörésért nyolcevi börtönrre ítélte Oprea Arsen bírbedt aradi banditát. Oprea azonban nemrég megszökött az aradi ügyészégi fegyházból, ahol ítéletének jogerőre emelkedéséig őrizték és azóta, hol az egyik, hol a másik arad megyei faluban tünt fel, mindenütt betöréseket és rablásokat követve el, de olyan ügyesen dolgozott, hogy a csendőrség sehol sem tudta elfogni.

Legutóbbára egy Arad melletti román lelkész lakását rabolta ki, de azóta nyoma vesztett és a csendőrség legerélyesebb nyomozása ellenére sem tudott rá akadni.

Radnán az utóbbi napokban az a hír terjedt el hogy Oprea a radnai környéken tartózkodik. A csendőrség mindenütt kereszte a banditát, miután azonban sehol sem találta meg, ottléte egyszerű mende-mondának minősítették.

Szombaton délelőtt 11 óra tájban egy katonaruhásférfi haladt Radna főuccáján. A férfi, akinek vállára több fegyver volt akasztva, a Radnai Szövetkezeti Népbank épülete felé tartott, megállt a bank bejárata előtt, egy pillanatra megdöglött, majd hirtelen körülnézve belépett a bank helyiségébe.

A radnai bank épületében ebben az időben Popovics Péter a bank elnöke, Szántó Gyula igazgató, Gumilesovics János pénztáros és Kolfusz Márton könyvelő tartózkodtak.

A bankba belépő katonát Szántó kérdezte meg, hogy mit akar. A bandita azonban hirtelen felkapta fegyverét, ráfogta a jelenlévőkre és „Fel a kezekkel!”-t vezényelt, majd a pénzüket követelte.

A bank elnöke és az igazgató azonnal

a zsebükbe nyúltak és átadták pénztárcájukat a banditának. Ez azonban nem volt neki elegendő és a kassza kinyitását követelte. A pénztáros elővette a kassza kulcsát és a pénztár felé tartott, utközben azonban megnyomta a bankszolgának szóló csengőt, Oprea észrevette ezt a mozdulatot, felkapta fegyverét és egymásután három lövést adott le.

Az első lövés Gumilesovics pénztárosat a hasán találta. A pénztáros rögtön kiszenvedett. A másik két golyó Szántó igazgató nyakszirtjébe, illetve alsótestébe furdott. Az igazgatót ért golyók is halálosak voltak.

A lövés zajára az utcáról a közönség behatolt a bank helyiségébe, a bandita azonban a hátsó kijáraton elmenekült és a falu határában levő szőlő felé igyekezett.

Az uccai járókelők, valamint az előkerült csendőrség üldözőbe vették Opreát. A bandita több lövést adott le üldözőire, ezek pedig szintén lövésekkel válaszoltak, de a golyók egyik részről sem találtak.

Végül, Oprea már majdnem elérte a szőlőt, mely végképp menekülésül szolgálhatott volna neki, mikor Nicora Trajan csendőrkaplár két egymásután leadott golyója a balkézfejét, majd nyakszirtjét találta el.

A második lövés halálos volt. A bandita kezéből kiesett a fegyver és holtan terült el a cseresznyefa mögött, mely fedezékül szolgált neki.

A radnai csendőrszept jelentést tett a rablógyilkosságról az aradi ügyésznek, míg Oprea holttestét a csendőrség kocsijába szállították.

ROYAL MOZGO

Uj keletös műsor. 2 film egy helyért.

I. **Fehér lőrszónok**
(Fehér sas) Fősz.: a csodalovos BUCK JONES. Premierfilm. Először Kolozsvárt.

II. **Volt egyszer egy muzikus**
Operettszáger. Fősz.: Szóke Szakáll, Verebes E., Ralph Roberts, Jean Moscopol.

Kedvező irányban haladnak előre a német-francia kereskedelmi tárgyalások. Párizsból jelentik: Diplomáciai körökben elterjedt hírek a német-francia kereskedelmi tárgyalások kedvező irányban haladnak előre. Remélik, hogy már közelbről meg lesz a mindkét felet kielégítő megoldás.

Nehéz székülésben szenvedők, akiknek gyakori fejfájás, mellnyomás, szív-dobogás, gyomorműködési zavarok és különösen fájdalmas végbélbajok — mint aranyér, repedés, elérés, polipus, sipoly, szűkület — teszik az életet nehezzé, legyen reggel és este negyed pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Klínika vezető orvosok igazolják, hogy a Ferenc József víz műtétek előtti és utáni időszakokban is igen kedvelt, nagyértékű hashajtó.

Ma új alkotmány lépett életbe Braziliában. Londonból jelentik: Braziliában hétfőn lépett életbe az új alkotmány s ma, kedden választják meg a köztársaság új elnökét.

Pontos statisztika a munkanélküliekről. Bukarestből jelentik: Nisior munkaügyi miniszter megbízta Gheorghiu államtitkár, készítsen reális statisztikát a munkanélkülségről az országban. A vonatkozó kérdőívekre már mindenünnen beérkeztek a válaszok. Megállapították azonban, hogy számos vármegye nem adott pontos adatokat a náluk alkalmazott idegen állampolgárokról. A nemzeti munka védelméről szóló törvény életbeléptetésével kapcsolatban szükségesnek tartják ilyen irányban kiegészíteni az adatgyűjtést.

A kongresszusi hitközség rabbi-választásához. Klein Elihu rabbi helyettes megválasztásáért dolgozó blokk közli barátaiival, hogy a rabbi helyettes jelöléstől visszalépett és így a blokk felmentő híveit ama ígéretük alól, hogy megválasztása érdekében a választási gyűlésen megjelenjenek.

Uj egyenruhában ünnepelte a francia hadsereg július 14-ét. Párizsból jelentik: A július 14-i nemzeti ünnepet a francia főváros a régi hagyományokhoz híven ünnepelte. A tradicionális katonai parádéhoz a lakosság tízezrei vonultak fel. A katonai díszszemle délelőtt 9 és 11 óra között folyt le a Place de la Concorde és az Invalidusok Temploma közötti utcavonalon. A nagy meleg, amely talán szombaton délelőtt érte el tetőpontját, nem befolyásolta a díszszemle ünnepélyes lefolyását. Lebrun közársasági elnök pontban 9 órakor érkezett a számára felállított tribünhöz és azonnal megkezdődött a csapatok elvonulása. Lebrun mellett foglalt helyet a három nemzetvédelmi miniszter, továbbá a kormány tagjai, a szenátorok, a képviselők, a diplomáciai testület tagjai és a Párizsban akkreditált katonai attasék. Az elvonuló katonai csapatok parancsnoka Gouraud tábornok párizsi városparancsnok volt. Feltűnt, hogy ez alkalommal először viselte a legénység is a háborúból ismert khaki színű egyenruhát. Eddig csak a francia tisztiek viseltek ilyen színű uniformist és ennél a haragománys parádénál mutatják meg a párizsi népek a legénység új uniformisát. A katonai csapatok elvonulása arra is alkalomul szolgált, hogy megmutassák a francia hadsereg legmodernebb felszerelését és ezzel is dokumentálják a nép előtt Franciaország katonai hatalmát.

Fontos közlemény a konstancai kirándulóknak!

Akik Konstantinápolyba is akarnak menni, azok feltétlenül hozzák magukkal az előírt három alapdokuményt, hogy beirathassa őket a rendezőség a kollektív utlevélbe. — Részvételi díj Konstancaától vissza Konstancaig minden költséggel együtt (hajójegy, szállodák, komplett étkezés, kirándulások, stb.) 4250 lej. Ennek a kirándulásnak időtartama hat nap.

Herzl ünnepély Déván. A dévai cionista szervezetek Herzl Tivadar halálának 30 éves évfordulójáról kegyeletlen gyászünnepélyvel emlékeztek meg. A birjon-induló éneklése után Giszkalay János mondott megrázó emlékbeszédet a vezér fölött. A birjon-csapat Hátszegi Ernő „Vissza az Erebe” című darabját adták elő. Ringvald Ervin szavalt, majd jelenet következett a chalucook életéből, amelyben Klein Erzi, Friedmann Bözsi és Mármor Imre szerepeltek. Az ünnepélyt a Hatikva zárta be. Glüek Andor konferált.

Főrabbi-választás a kolozsvári izraelita hitközségnél. Ma, kedden este 7 órakor lesz a főrabbi-választó nagygyűlés a kolozsvári izraelita hitközségnél megüresedett főrabbi állásra. A választás az óvoda nagytermében lesz megtartva. Miután az elapszabályok nagyszámu tag jelenléte éhez kötik a nagygyűlés határozatképességét, felkérjük az összes t. tagjainkat, hogy tartsák hittestvéri kötelességüknek a választó nagygyűlésen való megjelenést és a szavazásban való részvételt.

Rövid hírek mindenünnen. Gdyniában Cádere román meghatalmazott miniszter elnökletével ma kezdődött a román szabadegyetemi tanfolyam. Az első előadás: Cádere tartotta Románia gazdasági és szociális strukturájáról. — A Königsberg és a Leipzig német cirkálók ma bucsút vettek Angliától s elhagyták a portsmouthi kikötőt. A német hadihajók négy napot tartózkodtak az angliai kikötő vizén. — Saene-et-Loire departement területén hatalmas erejű forgószél pusztított, amely többszáz fát esavart ki tövestől s számos háztatót sodort messzire. A viharokatsztrófa sebesültjeinek száma meghaladja a negyvenet. — Egy autókár Strassburg közelében felborult. A 36 utas közül 12 megsebesült. — Rákospalota határában Kollár László gazdalegény revolveréből ötször rálőtt bátyjára. Kollár Vendelre, aki összeesett és meghalt. A gyilkost letartóztatták. Tettének oka örökségi viszály. — A sziamí király nemetországi útja során 150 oktatófilmet vásárolt össze, amelyeket a honkongi egyetemnek kíván ajándékozni. — A Lütiich közelében rendezett motorkerékpárversenyen Van Derpluim holland versenyző gépével fának rohant s az összeütkezésnél életét veszítette. A versenyző mögött rohanó belga Lambert gépe a közönség soraiba futott bele. Több néző és a versenyző is súlyosan megsebesültek. — Uj rendelkezés szerint az Egyesült Államok területére szeptember elsejéig bármely országból bármilyen mennyiségű szeszes italok külön engedély nélkül is bevitelők.

Lakása berendezésének

megvételénél legyen ÓVATOS!!

Áldozzon többet, de vegyen jót!

Székely & Réti

BUTORGYÁR Rt.-től Targu-Mures. Fiókok: BUCURESTI—BRASOV

1934. JULIUS 17.

RO

TÉSEK

...? legelőnyösebben ...r. Neculcea (Korniss

...itónőképzőt végzett ...ő, beszél magyarul, ...olánál elhelyezkedést ...„Tanítónő” jellegére ...a kéretnek.

...el, szekszuális zava- ...ség. Bizalommal küld ...Laboratórium” Bra-

...gy vegyes üzletet ke- ...latokat „Önállósítás” ...rek.

...sernovicé heber sze- ...nitője hébert tanít ...ortokban. Eredmény ...a kiadónvatalban, ...zám alatt Földkovic-

...kolozsvári ort, kóser ...ésesebb kivitelű tor- ...szendvicseket, vala- ...be eljegyzésekre, es- ...re és egyéb alkál- ...b kivitelben, a leg- ...szíttek. Adler, Str. ...19.

...szaszszőnyeg 2x3 ol- ...na 7., földsz. balra

...mence sürgősen ol- ...S.r. Filipescu 7.

VEK

OK

... hó 1-én!

UJ KELET *Legújabb hírek*

Hitler reichstagi beszéde a világ minden részében óriási ellenszenvet váltott ki

Neurath német külügyminiszter rövidesen bejelenti Németország visszatérését a Népszövetségbe?

Oroszország belépését a Népszövetségbe akarja Hitler megakadályozni a visszalépéssel? Nő az elégedetlenség Németországban

„Hitler revolverei megölték a német nép bizalmát és reményét“

London, július 16. A nagyobb lapok csak ma reggel kommentálják Hitler reichstagi beszédét. Még egyszer a legkategorikusabb módon elítélik az angol nép nevében azt a rendszert, mely bűnös a június 30-i eseményekben.

A Times szerint a beszéd megerősítette azt a kínos impressziót, amit azon események keltek, amiket Hitler nem tud igazolni.

Az összeesküvés történetéből teljesen hiányzik a valószínűség,

mert ha tényleg lettek volna összeesküvők, úgy azokat nem lötétek volna le a helyszínen, hanem nyilvános bíróság elé vitték volna őket, hogy az egész világ megbizonyosodjék bűnösségükről. A halot taknak meg van az az előnyük hogy nem beszélnek.

A Daily Telegraph nagyon éles kifejezésekkel illeti a megtorlást és azt írja, hogy Hitler revolvereinek nagyobb eredménye lett, mint az összeesküvők meggyilkolása,

mert megölte a német nép bizalmát és reményét.

Egyáltalán nem volt túlzott az angol lapok berlini tudósítójának a június 30-i zenedüléssel kapcsolatban a hatalmas áldozatok számáról közölt értesülése. A másik kivívó megállapítása az angol sajtónak Hitler Adolfnak az a kijelentése, hogy a kivégzéseket a történelem előtt ő vállalja a felelősséget.

Alapában megállapítható, hogy az angol sajtó rendkívül csalódottan vesz tudomást arról a körülményről, hogy a kancellár péntek esti beszédében külpolitikai kérdésekkel egyáltalán nem foglalkozott és egyetlen szóval sem tért ki Sir John Simon külügyminiszter pénteki alsóházi beszédére.

Az angol lapok berlini tudósítói csaknem egyöntetűen megállapítják, hogy

a kancellár sokat veszített népszerűségéből.

A lelkesedés a tudósítók szerint, távolról sem volt olyan, mint előző alkalomkor és a Krollopera épülete körül pénteken hiányoztak azok az óriási tömegek, amelyek a barna parlament eddigi ülésai alkalmával valószínűleg embererdőt alkottak az épület körül.

Azslaj morál

A bécsi lapok azt írják, hogy Hitler Adolf beszéde a birodalom lakosságának széles rétegeiben is nagy csalódást keltett. A világ közvéleményében a családás még nagyobb, mert mindenki azt várta, hogy a kancellár első sorban az égető fontosságú európai problémákról nyilatkozik. A Reichspost igen éles hangon bírálja a kancellár beszédét és figyelmeztet arra, hogy Hitler Adolf az egész kulturális világnak adós maradt a válasszal, hogy jogilag hogyan képzeli el a június 30-i események igazolását.

Hitler Adolf egyáltalán nem indokolta meg, hogy miért volt szükség egykori vezértársainak kivégzésére. Hiszen ahhoz, hogy a zendülés végrehajtását megakadályozhassák, elégséges lett volna a zendülők letartóztatása és bíróság elé állítása.

A Reichspost azt írja, hogy az a morál, amely a kancellár beszédéből kiveszül, azslaj morál és a kulturális világ a választ ilyen értelemben veszi tudomásul.

A Neues Wiener Tagblatt megjegyzi: Politikai szempontból igen jelentős, hogy a birodalmi kancellár elismerte a birodalmi véderő kivételes helyzetét.

Mexikói viszonyok

Az United Press jelentése szerint a birodalmi kormány Leitner washingtoni diplomáciai ügyvivő utján tiltakozást jelentett be Hull külügyi államtitkárának.

Ez a tiltakozás a hírek szerint éles konfliktusra fog vezetni.

Johnson tábornok ugyanis, az ujjáépítési hivatal vezetője, rendkívül élesen nyilatkozott a június 30-i németországi véres eseményekkel kapcsolatban. Többek között azt mondta, hogy még elgondolni is szörnyűség, hogy egy országban egyenesen a kormány rendelkezésére, felelős állás-

ban levő férfiakat és neves egyéniségeket egyszerűen kiragadnak családjuk köréből, a falhoz állítják őket és kivégzik. Johnson tábornok a németországi viszonyokat a mexikói viszonyokhoz hasonlította, azt mondta, hogy

csak félig kulturált országban tapasztalt hosszú közéleti pályáján hasonló állapotokat.

A német diplomáciai ügyvivő tiltakozására Hull külügyi államtitkár kijelentette, hogy Johnson mint magánember tette a kifogásolt nyilatkozatot és az amerikai kormányt ezért felelősségre nem vonhatja. Az United Press jelentése szerint Johnson úgy nyilatkozott, hogy egyelőre szó sem van vissza abból, amit a németországi eseményekkel kapcsolatban le-
szögezett.

Szocialista-kommunista egységfront alakult Franciaországban

A világháború kitörésének huszadik évfordulóján rendezendő tüntetéseket is együtt rendezi meg a két munkáspárti

Párizs, július 16. A francia szocialista párt országos nagytanácsa kimondta az országos antifasiszta-szocialista-kommunista egységfront megalakulását. A határozat feltűnést kelt, miután a szakszervezeti szövetség éppen néhány nappal az előtt hozott határozatában ellenkező áll-

áspontot vallott magának a szocialista kommunista együttműködésről. A szociáldemokrata nagytanács elhatározta azt is, hogy a világháború kitörésének huszadik évfordulóján rendezendő tüntetéseket a kommunistákkal együtt szervezik meg.

Megalakult az erdélyi, máramarosi, kőrösmegyei és bánáti kormány-párti képviselők és szenátorok csoportja

Lepádatu erdélyi miniszter lett a csoport elnöke

Cluj-Kolozsvár, július 16. Vasárnap délután 10 órakor gyűlést tartottak a Kárpátokon inneni liberális képviselők és szenátorok a párt főtérjén klubhelyiségében. Száz képviselő és 54 szenátor jelent meg a gyűlésen, akik Lepádatu erdélyi miniszter elnöklétével határozati javaslatot dolgoztak ki, amely szerint a jelenlegi általános politikai helyzet miatt szükségesnek tartják az erdélyi, bánáti, kőrösmegyei és máramarosi képviselők és szenátorok együttműködését, a nevezett területek érdekeinek megvédése érdekében, ezenkívül pedig a parlamenti tevékenységüknek rendszeressé és egységessé tételére. A gyűlés elnökéül Lepádatu Sándor erdélyi miniszter választották meg, aki néhány köszönő szóval fejezte ki megelégedését a nagyszámú megjelentek előtt és kijelentette, hogy a legközelebbi összejövetelt július 29-én fogják megtartani Temesváron, ahol jelen lesz a liberális

párt elnöke, Dinu Bratianu is. A gyűlés ezután üdvözlő táviratot intézett Taru rescu miniszterelnökhez és a párt elnökéhez, Dinu Bratianuhoz.

TURISZTIKA

Kirándulás az Aldunára. Július 20-án indul egy kiránduló árszáz az Aldunára kilenc napra. Utirány: Vajdahunyad, Resicáról serpentin úton Steierdorfbá, Bázilás dunai kikötőbe, innen 150 km. hajóval a Dunán, Kazánzoroson át Adakaleh, Vaskapu, Herkulesfürdőn 1 nap, Turnu-Severin, Govora, Călimănești, Szeben. Minden este más fürdőhelyen vagy üdülőtelepen van a halás. Résztvételi díj 1400 lej. Még csak pár hely van, Jelentkezni: Stadion sportüzletben, Calea Victoriei 1.

Németellenes tüntetés Lon-
donban

A német követség előtt szombat éjszaka a kommunisták nagy tüntetést rendeztek. A kivételesen karhatalom szétoszlatta a tüntetőket és szónokaikat őrizetbe vette. Vasárnap este újabb tüntetés volt a német követségi palota előtt, mert dr. Hoesch német nagykövet nem fogadta az a küldöttséget, amely a német birodalmi kormány által inernált politikai foglyok szabadlábrahozását követelte. A tömeget a rendőrség szétkergette.

Ijesztő mértékben nőnek az
élelmiszerárak

Berlin, július 16. Tegnap Hitler elnök-lésével nagy értekezletre gyűltek össze a nemzeti szocialista párt kerületi főnökei. Az értekezlet többek között az agrárpolitika problémáival foglalkozott, különösen az élelmiszerrel való ellátás nagy nehézségeivel. Varsói távirat e ténnyel kapcsolatban feltűnő helyzetről számolt be. Szente német Sziléziában az élelmiszerárak ijesztő mértékben nőnek. A Gazetta Polska szerint egy kiló burgonyát 13-14 márkáért lehet csak vásárolni. A lakosság sorában rendkívül az elégedetlenség.

London, július 16. A Daily Herald a késő délutáni órákba érkezett jelentése szerint Neurath báró német külügyminiszter közlebről közölni fogja a hatalmak kormányával, hogy Németország nem ir-
alá eddigi kötelezettségeinek keretein túlmenő új regionális szerződéseket, de hajlandó visszatérni a Népszövetségbe. A lap úgy tudja, hogy a németek a szövetséget felvételének meghusidítása érdekében fognak visszatérni Genfbe.

LEGUJABB SPORT

Ma délután fél 7 órakor:

Hakoah—Romania

CLUJ-KOLOZSVAR, július 16. (Az Uj Kelet tud.) A világhírű bécsi zsidó csapat, a Hakoah ma második mérkőzését játssza Kolozsváron ezúttal a Romania ellen. A mai mérkőzés nagy és szép kiemelkedés ígérkezik, tudva hogy a Romania együttese hatalmas játékerőt képvisel és olyan erővel rendelkezik, amely komoly és heves harcra készíti a Hakoahot, ha eredményes akar lenni a kitűnő kolozsvári csapat ellen. Ismerve a Hakoah pompás képességeit, valamint tekintettel az ellen fél jóformájára, régen nem látott, szép játékra van kilátás. A mérkőzés fél 7 órakor kezdődik és azt Czinezar Imre vezeti.

A Romania a következő összeállításban játszik:

Chendreanu, Doci—Felecan, Munteanu—Criza—Muresan, Coborzan—Farkas—Pop—Felecan II.—Capusan.

A Hakoah egy-két változással a vasárnapi csapatot szerepelteti.

Előzőleg 2 órakor a Romania törpéi a KAC törpékkel játszanak, míg 4 órakor a Haggibbor kombinálta barát sáros mérkőzést játszik a Romania kombinálttal.

JÉKSZEKRÉNYT,
modern és garantált
hűtőképeségűt készít
GRÜNWARD JAKAB
fémipari üzem CLUJ,
Calea Decebal 23.
Előnyös vidéki szállítás
Telefon: 741

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó
nyomása, Cluj, Strada Barza L. Pop 14.
Telefon: 4-77.

Cenzurat

Faxa postala
plátie in num.
No. 224713-929.

16. Telefon: 3-77.
Havonta 118, ne-
gyre 600, egéző-
köldre: Havonta
félre 12, egésze-
detések díjazás-
KELET" az er-
soidóság egyetlen
keink utánnom-
rás megjelölésév

A brassói H

Június 30-ika d-
lett urrá a hitler-
jert saját munká-
német történelem-
vá" avatja, men-
történelmi gloriá-
akik zsidókat szu-
Nemcsak Néme-
zánk valamivel kö-
Brassóban törté-
állított az uccán-
közrekapáltak és les-
Az áldozat körh-
sok lemondtak éle-
Hitler legalizál-
met Szent Ber'alap-
ellen (írtd: Hitler-
tével fizet.

Brassóban viszo-
sem kerül az, h-
egy ártatlan zsidó-
vaj szorakoznak.

A rendőrség ne-
hogy jóindulatuan-
az ügyészség nem-
A bukaresti lap-
arról, hogy a brass-
a megtorlást.

Mindenestre h-
jon Inculetz belügy-
nescu igazságügy-
lami hozzájárulni v-
rista banditák rém-

A jébarátság

A reviziós kísérlet-
egy tekintetek-
fasizmus felé, mint

A magyar reakció-
mindazokat a lehet-
dőségi konszolidá-
volna: a dunai ál-
működést, a franc-
közlekedést és belp-
ban; a demokráci-
tisztességes szociá-
Mussolini és átt-
mus most leplezte
meg a revizionista
mit ér a fasizmus
er Mussolini barát

A kardesörtező-
egy évtizeden keres-
ország felé vicso-
nemzetközi politik-
zión gondolatának
ezzel igyekezett m-
és szövetségeik
meglepetés elemen-
ime barátait.

Még csak pár h-
és Mussolini jelen-
ünnepségek között
titkuláló kezéről te-
Hitler véres kez-
olasz sajtó, megle-
ama keleti Lodarn-
kozik meg, amel-
Oroszország kezdet-
a német sajtó kéts-
hareol.

Mussolini leibz-
eddig a revizió m-
szinte minden át-
ellen foglalnak a
hírdetik, hogy a r-
tuális.

Az eddigi Fran-
olasz sajtó egys-
franciabarájt hán-
Giornale D'Italia
hogy az európai
kát látja a keleti

Tévedés volna a-
az olasz fasizmus
mentve teszi.

De Chambrun ró-
táskájában hordoz-
retket, amelyeké-
sben az olasz fas-
kezés és minden á-
aruni eddigi barát

Olaszország áru-
A Duce szabadk-
ban és Tuniszban.
get arru, hogy az o-
látlanul telepedh-